

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

UNDERGRADUATE STUDENTS NEEDS FOR CENTRAL LIBRARY USAGE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

RCH
2
711.3
ม161ร

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... **67389**
วัน,เดือน,ปี..... **29 พ.ย. 2549**

b..... **111b4903**
i.....

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ISBN 974-15-2600-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวม บำรุงรักษา และเผยแพร่หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูล ทัศนวัสดุทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย โดยให้บริการยืมและแลกเปลี่ยนสื่อต่างๆ และบริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางวิชาการของสถาบัน โดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลและหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันที่เน้นการให้การศึกษา การค้นคว้าวิจัย และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผู้วิจัยปฏิบัติงานในฝ่ายบริการสารนิเทศ จึงมีความสนใจศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้บริการกลุ่มนี้อย่างแท้จริง

ผู้วิจัยจะได้นำผลการวิจัยนี้มาใช้เป็นข้อมูลเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัด และปรับปรุงการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางในรูปแบบที่ทันสมัย และเป็นห้องสมุดมีชีวิต เพื่อให้ผู้ใช้บริการ ได้รับความสะดวกรวดเร็ว มีความพึงพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด

มณัญชยา ทองสิมา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติพงศ์ มะโน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง นางสาวสุรีย์ บุนงามงคล หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ นางกมลรัตน์ ตันท์เกตุร หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด นางศรีไพร เกษดี หัวหน้าฝ่ายบริการสารสนเทศ และ นางจิราภรณ์ ชื่นปรีชา บรรณารักษ์ชำนาญการ ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนงานวิจัยนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พิมลิตี ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำการวิเคราะห์และประมวลผลทางสถิติ

ขอขอบคุณอาจารย์วิริยะ เรืองวงศ์โรจน์ และพี่ๆ ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่า และประโยชน์ใดๆ ที่เป็นผลจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และ ครู-อาจารย์ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

มณัญชยา ทองสีมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง

ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง

ผู้วิจัย

นางสาวมนัญญา ทองสิมา

พ.ศ.

2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งสิ้น 430 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งด้านที่มีความต้องการสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการบริการ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านครุภัณฑ์ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ
2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 จำแนกตามคณะ พบว่า มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title Undergraduate students needs for Central Library usage,
King Mongkut Institute of Technology Ladkrabang

Researcher Miss Manunchaya Thongsima

Year 2006

ABSTRACT

This research is aimed to study and compare needs toward the use of the Central Library of under-graduate students who are studying at King Mongkut Institute of Technology, Ladkrabang, in the year 2005 in five dimensions, namely, building and surrounding, hard goods, IT resources, personnel, and services.

A sample of 430 students who are studying in the year 2005 has been picked and interviewed with a rating scale questionnaire. This questionnaire is divided into three sections which are section 1: demographic and other general data of interviewee, section 2: needs toward the use of the Central Library of under-graduate students, and section 3: combination of open-ended questions for interviewee to comment, express opinion, and fill in additional information regarding other needs for other services of the Central Library of King Mongkut Institute of Technology, Ladkrabang. All gathered data was processed with SPSS/PC+ program. Statistical techniques for this study are percentage, means, standard deviation, and F-test.

According to the research results, it is found that

Under-graduate students, in general, need the use of the Central Library of King Mongkut Institute of Technology, Ladkrabang, in a very high level. Further study reveals that this result also occurs in each dimension. The most wanted dimension is personnel dimension, lower ranks are services, IT resources, hard goods, and building and surrounding, respectively.

In comparison study, under-graduate students, still studying in the year 2005, in each faculty have a significant level ($p0.05$) of needs toward the use of the Central Library. They also significantly ($p0.05$) have different levels of needs toward the use of the Central Library in five dimensions of the study which are building and surrounding, hard goods, IT resources, personnel, and services.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ประวัติความเป็นมาสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	10
2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	13
2.2.1 ความสำคัญของห้องสมุด.....	13
2.2.2 บทบาทของห้องสมุดในศตวรรษที่ 21	14
2.2.3 E-learning กับห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศ.....	15
2.2.4 มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544.....	17
2.2.5 ห้องสมุดมีชีวิต (Living Library)	23
2.3 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	25
2.3.1 ด้านอาคารสถานที่.....	25
2.3.2 ด้านครุภัณฑ์.....	27
2.3.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด.....	30
2.3.4 ด้านบุคลากร	34
2.3.5 ด้านการบริการ.....	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	82
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
5.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	82
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5.5 สรุปผลการวิจัย.....	83
5.6 อภิปรายผลการวิจัย.....	87
5.7 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	101
5.7 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	103
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	51
4.1 แสดงจำนวน และคำร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวม และรายด้าน	62
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านอาคารสถานที่	64
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการใช้ บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านครุภัณฑ์	65
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	67
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านบุคลากร	68
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านการบริการ	70
4.8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวม และรายด้าน.....	71
4.9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวม	73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญัตราง (ต่อ)

4.10	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านอาคารสถานที่	74
4.11	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านครุภัณฑ์.....	75
4.12	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	76
4.13	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านบุคลากร	77
4.14	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านการบริการ.....	78
4.15	แสดงความถี่ ข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม	79

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542 : 12) รัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาคตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ในนโยบายข้อ 8 ว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการเรียนรู้ด้วยตนเองและหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นพลังความคิดสร้างสรรค์นิสัยรักการอ่าน การจัดให้มีห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ อย่างทั่วถึง” กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น หัวใจสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ห้องสมุด ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในห้องสมุดตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้เป็นแหล่งที่จะทำให้นักลได้เรียนรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างดี และมีความสุข ห้องสมุดจึงต้องเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ของการให้บริการ โดยต้องมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้บริการสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด (นโยบายรัฐบาลทักษิณ. 2544) [ออนไลน์]

ห้องสมุดในยุคนี้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มากกว่าทุกยุคที่ผ่านมาซึ่งช่วยให้การดำเนินการด้านต่างๆ โดยเฉพาะการให้บริการของห้องสมุดสามารถตอบสนองต่อผู้ใช้ทุกระดับ ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และกว้างไกล จึงถือได้ว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า นอกจากนี้นายกรัฐมนตรีได้มอบนโยบายในการบริการระบบห้องสมุดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการพัฒนาระดับอุดมศึกษา คือการทำให้ห้องสมุดมีชีวิต (Living Library) ซึ่งคาดหมายได้ว่าจะช่วยทำให้คนทั่วไปหันมาใช้บริการห้องสมุด มีนิสัยรักการอ่าน ได้พัฒนาการใช้สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ในห้องสมุด และนำไปยกระดับการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพต่อไป ตลอดจนทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน (Knowledge-based Society) ในการประยุกต์พัฒนาระบบงานต่างๆ ห้องสมุดมีชีวิตจึงเป็นห้องสมุดที่มีการพัฒนางานบริการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ใช้มีชีวิตชีวา ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ กลับมาใช้บริการเป็นประจำ การบริการจึงถือได้ว่าเป็นหัวใจของห้องสมุดมีชีวิต การบริการที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ใช้บริการมีความสุข รวดเร็ว ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการให้บริการ ตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ได้กำหนดเกี่ยวกับการบริการว่า “บริการต้องมุ่งส่งเสริมให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการทุก

ประเภท และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง คื่องหาวิธีการ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และ
 ทรคมนาคมที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็ว และ
 ครบถ้วนตามความต้องการ” ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา (2544 : 6) ห้องสมุด
 สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเร่งพัฒนาและสร้างมาตรฐานการบริการความรู้ในทุกรูปแบบให้สอดคล้อง
 กับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เปิดสอนในระดับมหาวิทยาลัย พัฒนาระบบการจัดชั้นหนังสือ
 ที่มีประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ พร้อมครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีระบบ
 อินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ มีสารสนเทศที่มีเนื้อหาเต็มรูปแบบบริการบนเว็บ มีระบบยืม-คืน
 อัตโนมัติมาใช้ในการบริการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สุริทอง ศรีสะอาด. 2545 : 3-17)

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นหน่วยงาน
 ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวม บำรุงรักษา และเผยแพร่หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูล
 ไลบรารีสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับ
 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการเกี่ยวกับการ
 เรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัย โดยให้บริการยืมและแลกเปลี่ยนสื่อต่างๆ และบริการสืบค้น
 ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางวิชาการของสถาบัน โดยเปิดให้บริการแก่
 นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลและหน่วยงาน
 ภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันที่เน้นการให้การศึกษา การค้นคว้าวิจัย และการ
 พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รายงานประจำปี สำนักหอสมุดกลาง. 2544 : 4)

จากการวิจัยความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
 เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มนัญชยา ทองลิมา (2548 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาความต้องการ
 ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์
 ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
 ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
 นักศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย เนื่องจากว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นผู้ใช้บริการกลุ่มใหญ่ที่มาใช้
 บริการที่สำนักหอสมุดกลาง ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุง และพัฒนางานบริการต่างๆ
 ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่าง
 แท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษา
 ระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อที่จะได้ทราบถึงความ
 ต้องการของผู้ใช้บริการกลุ่มนี้อย่างแท้จริง และนำผลที่ได้รับจากการวิจัยนี้มาใช้เป็นแนวทางในการ
 จัด และปรับปรุงการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางในรูปแบบที่ทันสมัย และเป็นห้องสมุดมีชีวิต
 เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็ว มีความพึงพอใจในการมาใช้บริการ และสอดคล้องกับ
 ความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด และเป็นข้อมูลเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่
 ใ้ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพิจารณาปรับปรุงการให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามคณะ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะที่ต่างกัน มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาดูความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ทำวิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและกรอบแนวคิดของนักการศึกษา ดังนี้

นำทิพย์ วิภาวิน (2548 : 125) กล่าวถึงการวัดคุณภาพของห้องสมุดว่าเป็นห้องสมุดที่ดีหรือไม่ ควรดูจากองค์ประกอบทั้ง 5 ได้แก่

1. บรรยากาศและอาคารสถานที่
2. ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด
3. ระบบงาน
4. บริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้
5. บุคลากรห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (2544 : 1-6) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพและคุณภาพ สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 อย่างด้วยกัน คือ

1. อาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์
2. ทรัพยากรสารสนเทศ
3. บุคลากรห้องสมุด
4. การบริการ

ชลลดา พงศ์พัฒนโยธินและคณะ (2548 : 3-9) กล่าวถึงรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตตามความต้องการของผู้ใช้ในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

1. ด้านที่ตั้ง
2. ด้านสถาปัตยกรรมของอาคาร
3. ด้านการจัดบรรยากาศภายใน
4. ด้านครุภัณฑ์
5. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ
6. ด้านบุคลากร
7. ด้านงบประมาณ
8. ด้านการจัดบริการ
9. ด้านการจัดกิจกรรม
10. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สุนี เลิศแสวงกิจและคณะ (2546 : 6) กล่าวถึงส่วนประกอบสำคัญของห้องสมุด ไว้ดังนี้

1. อาคารสถานที่
2. วัสดุเพื่อการศึกษาและค้นคว้าวิจัย
3. บรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
4. การให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ
5. งบประมาณอย่างเพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยได้สรุปทฤษฎี และกรอบแนวคิดของนักการศึกษา น้ำทิพย์ วิภาวิน ชลลดา พงศ์พัฒนโยธินและคณะ, สุณี เลิศแสวงกิจและคณะ และมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจำนวน 8 คณะ รวมประชากรทั้งสิ้น 15,674 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Robert V. Krejcie และ Earyle W. Morgan (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 40) จากจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวม 377 คน จำแนกเป็น นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 155 คน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 37 คน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 31 คน คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 55 คน คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 62 คน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 8 คน โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 17 คน และวิทยาเขตชุมพร จำนวน 13 คน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร และวิทยาเขตชุมพร ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจำนวนคณะละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 430 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.2 ตัวแปรที่จะศึกษา ประกอบด้วย

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 8 คณะ คือ

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
3. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
4. คณะเทคโนโลยีการเกษตร
5. คณะวิทยาศาสตร์
6. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร
8. วิทยาเขตชุมพร

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ

1.7 คำนียามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดหมายของการวิจัยในครั้งนี้ จึงได้นิยามคำศัพท์ดังนี้คือ

1.7.1 ความต้องการ หมายถึง ความปรารถนา ความอยากจะได้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แบ่งเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.1.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สถานที่ตั้งอยู่ในที่ปราศจากเสียงรบกวน

ต่างๆ อากาศและแสงสว่างเพียงพอ ลักษณะอาคารค้ำึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย ความสวยงาม ความสะอาดเรียบร้อย และความยืดหยุ่นตัวในการใช้อาคาร ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุดมีพื้นที่เพียงพอต่อการบรรจุครุภัณฑ์ ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ห้องทำงาน ห้องประชุม และที่นั่งอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาค้นคว้า มีการจัดพื้นที่ หรือส่วนบริการต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ให้ค้เป็นสัดส่วน มีความสัมพันธ์กันอย่างเพียงพอับความต้องการ รวมทั้งมีการจัดพื้นที่สีเขียวและการตกแต่งห้องสมุดเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้มีความร่มรื่นทั้งบริเวณภายในและบริเวณภายนอกรอบๆ ห้องสมุด และเป็นอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.2 ด้านครุภัณฑ์ หมายถึง เครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง ได้แก่ ชั้นหนังสือ ชั้นวางวารสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องปรับอากาศ เครื่องควบคุมทางเข้าออก เครื่องถ่ายสำเนาเอกสาร โต้ะ เก้าอี้ ที่วางหนังสือพิมพ์ บอร์ด เคาน์เตอร์บริการรับ-จ่ายหนังสือ ตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระ และเป็นครุภัณฑ์ของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด หมายถึง สื่อความรู้ที่ห้องสมุดจัดหามาเพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่จัดไว้บริการสำหรับผู้ให้บริการ วัสดุตีพิมพ์ประกอบด้วย หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ วารสารวิชาการภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ ปรินต์ยูนิฟรน์/วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ประกอบด้วย โสตทัศนวัสดุ ฐานข้อมูลออนไลน์ ฐานข้อมูลซีดี-รอม และเป็นทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.4 ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกัองานห้องสมุดเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีบุคลิกภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ กิริยาวาจาสุภาพ รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นบุคลากรของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.1.5 ด้านการบริการ หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่อให้บริการสนองความต้องการผู้ใ้ในด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุอื่นๆ ที่ห้องสมุดได้เก็บรวบรวมไว้ ตลอดจนการอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้ห้องสมุดมาใช้และสร้างนิสัยรักการอ่าน และเป็นการบริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.2 ผู้ให้บริการ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อแบบสงวนเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.3 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หมายถึง หน่วยงานเทียบเท่าคณะของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการทางวิชาการด้วยทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนและการวิจัยตามหลักสูตรที่เปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ตลอดจนบุคคลทั่วไป ทั้งในและนอกเวลาราชการ

1.7.4 คณะ หมายถึง คณะที่มีการเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แบ่งเป็น 8 คณะ คือ

- 1.7.4.1 คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 1.7.4.2 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
- 1.7.4.3 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
- 1.7.4.4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร
- 1.7.4.5 คณะวิทยาศาสตร์
- 1.7.4.6 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.7.4.7 โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร
- 1.7.4.8 วิทยาเขตชุมพร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับเป็นแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

2.3.1 ความสำคัญของห้องสมุด

2.3.2 บทบาทของห้องสมุดในศตวรรษที่ 21

2.3.3 E-Learning กับห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศ

2.3.4 มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544

2.3.5 ห้องสมุดมีชีวิต (Living Library)

2.3 ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.4.1 ด้านอาคารสถานที่

2.4.2 ด้านครุภัณฑ์

2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

2.4.4 ด้านบุคลากร

2.4.5 ด้านการบริการ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ประวัติความเป็นมาของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปณิธาน

สำนักหอสมุดกลางมุ่งมั่นให้บริการทางวิชาการที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษา การวิจัย และการเรียนรู้ โดยยึดความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นหลัก

วิสัยทัศน์

สำนักหอสมุดกลางเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางวิชาการด้วยทรัพยากรที่มีคุณค่า ทันสมัยได้มาตรฐาน และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

พันธกิจ

ด้านการบริการ

1. บริการทางวิชาการด้วยทรัพยากรที่มีคุณค่า ได้สัดส่วนตามมาตรฐานห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ
2. บริการทางวิชาการที่ถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ
3. มีความร่วมมือในการบริการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับกลุ่มห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานอื่น
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการแก่ชุมชนและบุคคลภายนอก

ด้านการบริหารจัดการ

1. พัฒนาระบบการบริหารตามหลักการบริหารจัดการที่ดี
2. สนับสนุนการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อันดีของบุคลากร
3. บริหารสำนักหอสมุดกลางให้มีบรรยากาศทางวิชาการและการปฏิบัติงาน

ด้านการพัฒนาบุคลากร

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำวิจัยและผลิตผลงานทางวิชาการ
4. ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี

ด้านเทคโนโลยี

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ในสังคมแห่งการเรียนรู้

เอกสารนี้พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริการและบริหารจัดการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ขนด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมทั้งด้านระบบฐานข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสาร ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้บริการ

สำนักหอสมุดกลาง เป็นส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 94 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2534 โดยมีประวัติความเป็นมา ดังนี้

พ.ศ. 2520 เริ่มบรรจุข้าราชการเพื่อดำเนินการห้องสมุด จำนวน 2 อัตรา โดยฝากไว้ที่ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2523 เริ่มดำเนินการโครงการสำนักหอสมุดกลาง โดยให้บริการร่วมกับห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ ณ อาคารชั่วคราว คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2525 แยกตัวโครงการสำนักหอสมุดกลางออกจากห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ โดยเปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการของสถาบัน ณ ชั้น 2 อาคารโรงอาหารวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (อาคารโรงอาหารคณะวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน)

พ.ศ. 2529 ได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย ให้มีฐานะเป็นกองห้องสมุดกลาง ในสำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และย้ายที่ทำการ ไปอยู่ ณ ห้องรักษาเอกสาร อาคารศูนย์เรียนรวมสมเด็จพระเทพฯ เปิดให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ตลอดจนบุคคลภายนอกด้วย

พ.ศ. 2531 ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้กำหนดฐานะเป็นสำนักหอสมุดกลาง

พ.ศ. 2534 ได้รับการจัดตั้งเป็นสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งเป็นส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2534 ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2534 และแบ่งส่วนราชการเป็น 6 ส่วนงาน คือ สำนักงานผู้อำนวยการ ฝ่ายบริการ ฝ่ายประสานงานห้องสมุดคณะ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุด และฝ่ายโสตทัศนศึกษา ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 108 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2534

พ.ศ. 2539 ย้ายที่ทำการสำนักหอสมุดกลาง จากห้องรักษาเอกสาร อาคารศูนย์เรียนรวมสมเด็จพระเทพฯมาอยู่ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2539

พ.ศ. 2540 เปิดให้บริการ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2540

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2542 สถาบันตัดโอนงานห้องสมุดคณะ ฝ่ายประสานงานห้องสมุดคณะไปสังกัดงานห้องสมุดสำนักงานคณบดี 5 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีการเกษตร ตามคำสั่งสถาบันที่ 1574/2542 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2542

พ.ศ. 2543 สำนักหอสมุดกลาง ได้ปรับปรุงการจัดแบ่งส่วนงานในสำนักหอสมุดกลางเป็น 8 ส่วนงาน คือ สำนักงานผู้อำนวยการ ฝ่ายบริการสารนิเทศ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ ฝ่ายโสตทัศนศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีสารนิเทศ ฝ่ายวารสารและเอกสาร และฝ่ายหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า ตามคำสั่งสถาบันที่ 1158/2543 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2543

การแบ่งส่วนราชการและภาระงานที่รับผิดชอบ

สำนักหอสมุดกลาง จัดแบ่งส่วนราชการเป็น 8 ส่วนงาน ประกอบด้วย 1 สำนัก 7 ฝ่าย ดังนี้

1. สำนักงานผู้อำนวยการ

2. ฝ่ายบริการสารนิเทศ

3. ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ

4. ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ

5. ฝ่ายโสตทัศนศึกษา

6. ฝ่ายเทคโนโลยีสารนิเทศ

7. ฝ่ายวารสารและเอกสาร

8. ฝ่ายหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า (รายงานประจำปี สำนักหอสมุดกลาง. 2544 : 1-8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

2.2.1 ความสำคัญของห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมสรรพวิทยาต่างๆ หลายสาขา สำหรับบริการผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้หรือค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ความสำคัญของห้องสมุดพอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

สุณี เลิศแสวงกิจและคณะ (2546 : 2-4)

2.2.1 ห้องสมุดเป็นที่รวมวิทยาการต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ซึ่งทั้งผู้เรียนและผู้สอนใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้การเรียนการสอนทันสมัยอยู่เสมอ ห้องสมุดต้องมีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนและผู้สอนใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอย่างกว้างขวางและเพียงพอต่อความต้องการ

2.2.2 ห้องสมุดเป็นแหล่งสารนิเทศที่มีความสำคัญต่อการค้นคว้าวิจัย

2.2.3 ห้องสมุดเป็นแหล่งสารนิเทศที่เปิดโอกาสให้ทุกคนเลือกศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระตามความต้องการของแต่ละคน ภายใต้เงื่อนไขระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด ไม่จำกัดสิทธิและโอกาสในการศึกษาค้นคว้า

2.2.4 ห้องสมุดเป็นแหล่งข้อมูลที่ส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเอง การอ่านเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ทักษะทางภาษา และการอ่านเป็นการศึกษาที่ไม่สิ้นสุด

2.2.5 ห้องสมุดเป็นสถานที่สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะเป็นศูนย์รวมของความรู้ความคิดที่เปิดโอกาสให้ทุกคนแสวงหาความรู้ได้ตามต้องการ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความคิดในการพัฒนางานอาชีพของตนและเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการประกอบอาชีพ รวมทั้งเป็นแหล่งส่งเสริมความบันเทิง

2.2.6 ห้องสมุดเป็นสถานที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงาม ห้องสมุดเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ และเป็นแหล่งรวบรวมสารนิเทศด้านสังคมและวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่ให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้จักและรักษาสืบต่อไป

2.2.7 ห้องสมุดเป็นแหล่งข้อมูลที่มีผู้อ่านสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ได้มากที่สุด เนื่องจากห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นแหล่งข้อมูลที่ให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า เป็นคลังแห่งความรู้ที่ให้อิสระแก่ผู้ใช้เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาความเจริญก้าวหน้า และใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ

2.2.2 บทบาทของห้องสมุดในศตวรรษที่ 21

ห้องสมุดยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและบริการสารสนเทศที่ครบถ้วนและทันสมัย โดยใช้ระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางในการเข้าถึงและส่งผ่านสารสนเทศ นั่นคือห้องสมุดจะลดบทบาทการเก็บสะสมและเป็นเจ้าของสารสนเทศ แต่จะมุ่งเน้นบทบาทในการช่วยผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศอย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศ

บทบาทในข้อนี้ส่งผลให้การจัดการและบริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเปลี่ยนไป คือ ห้องสมุดจะไม่จัดหาสารสนเทศโดยคาดหวังว่าเผื่อจะมีผู้ใช้ (Buy for a rainy day) แต่จะจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ การให้บริการก็เป็นการให้บริการสารสนเทศตามความต้องการที่แท้จริง (Information on demand) และให้บริการ โดยเน้นในเรื่องการจัดส่งสารสนเทศแก่ผู้ใช้แบบทันเวลา (Just in time delivery) เช่น การให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

บทบาทและรูปแบบของห้องสมุดดังกล่าวทำให้ผู้ใช้บริการมีทั้งแบบอยู่ใกล้และอยู่ไกลห้องสมุด หรือมีทั้งแบบมองเห็นตัวและไม่เห็นตัว (Local and Remote User, Visible and Invisible User) เนื่องจากผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมาที่ห้องสมุด จะอยู่ที่ใดก็สามารถสืบค้นสารสนเทศจากห้องสมุดได้ (สมาน ลอยฟ้า. 2542 : 37-42)

2.2.2.2 เป็นศูนย์กลางของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย บทบาทในข้อนี้ของห้องสมุดก็จะต้องจัดบริการและกิจกรรมต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด กระจายหรือส่งผ่านสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดไปยังผู้ใช้มากที่สุด เช่น ห้องสมุดจะต้องพัฒนาให้สามารถบริการได้ทุกสถานที่และทุกเวลา (Anywhere, Anytime) และเป็นการให้บริการแบบตลอด 24 ชั่วโมง

2.2.2.3 เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายทางวิชาการ คือ ห้องสมุดจะต้องร่วมมือกันเป็นระบบเครือข่าย โดยเฉพาะระบบเครือข่ายที่เป็นระบบอัตโนมัติ เป็นแหล่งสารสนเทศแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Information) ซึ่งจะช่วยให้ห้องสมุดแต่ละแห่งสามารถใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันหรือมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลซึ่งกันและกันทำให้ห้องสมุดสามารถประหยัดทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการต่างๆ ได้มาก การที่ห้องสมุดต่างๆ จะมาร่วมมือกันเป็นเครือข่ายได้จะต้องมีมาตรฐานกลางเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้เกิดมาตรฐานในด้านต่างๆ มากขึ้น เช่น Markup Language, Metadate เป็นต้น

2.2.2.4 เป็นสถาบันบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ ห้องสมุดยุคใหม่มีการลงทุนสูงมาก ประกอบกับผู้ใช้ต้องการสารสนเทศที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง รวดเร็ว ตรงกับความต้องการ อีกทั้งผู้ใช้ยังสามารถแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทำให้ห้องสมุดต้องนำแนวคิด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการตลาดมาใช้ คือห้องสมุดจะต้องขายสารสนเทศและบริการที่มีคุณภาพ ดังนั้นห้องสมุดจะต้องทราบและคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าผู้ใช้ต้องการอะไร แล้วนำสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการมาให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2.2.5 เป็นแหล่งรวมสารสนเทศท้องถิ่น ห้องสมุดในอนาคตจะต้องสร้าง รวบรวม จัดเก็บ และให้บริการสารสนเทศที่เป็นของท้องถิ่นให้มากขึ้น เพราะห้องสมุดคือส่วนหนึ่งของท้องถิ่นจึงต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในท้องถิ่นให้เป็นบุคคลที่คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้โดยใช้สารสนเทศหรือภูมิปัญญาของท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมตลอดจนวิถีชีวิตของบุคคลในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นองค์ความรู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สารสนเทศท้องถิ่นที่มีอยู่ในห้องสมุดจะต้องเป็นสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นอย่างดี จนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติได้

สรุปบทบาทใหม่ของห้องสมุดในศตวรรษที่ 21 สามารถสรุปเป็นด้านต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดในอนาคตไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศ แต่จะต้องช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าไปค้นหาและเรียกใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ ได้ สื่อที่เก็บในห้องสมุดก็จะต้องมีหลายประเภท ทั้งวัสดุตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ แต่จะต้องเน้นที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ด้านบริการ ห้องสมุดเน้นการให้บริการที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศ และจัดส่งสารสนเทศไปให้ผู้ใช้ได้ทันเวลา
3. ด้านผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมีบทบาทในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ใช้สามารถใช้บริการได้โดยไม่ต้องมาที่ห้องสมุด และประเด็นที่สำคัญคือ การจัดบริการต่างๆ ของห้องสมุดจะต้องเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง (อรารัตน์ วงศ์ศิลป์. 2544 : 95-100)

2.2.3 E-Learning กับห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศ

การเรียนการสอนแบบ E-Learning ย่อมมีผลกระทบต่อห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการเรียนการสอนแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกันผู้สอนซึ่งต้องจัดสร้างบทเรียนก็จำเป็นต้องใช้ห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศเป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูล นั่นหมายความว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอน คือลูกค้าที่ห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศต้องเอาใจใส่และปรับตัวเพื่อรองรับลูกค้าที่จะต้องเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน การปรับตัว การปรับปรุง การพัฒนา ตลอดจนผลกระทบที่เกิดจาก E-Learning จะมีใน 2 ด้าน คือผลกระทบต่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศกับผลกระทบต่อองค์กร

ผลกระทบต่อบุคลากร บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศจะต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

พัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ (professional competencies) เป็นความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ เทคโนโลยี การบริหาร และการวิจัย ตลอดจนความสามารถในการใช้ความรู้ และทักษะเหล่านี้ในการให้บริการสารสนเทศ

Medicevilla (1999 : 25-27) ได้เสนอแนะไว้ว่าบุคลากรที่ให้บริการสารสนเทศจะต้องมีความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

- การให้ผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง เช่น การเข้าใจความต้องการและความพอใจของผู้ใช้ในเรื่องสารสนเทศ เข้าใจพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศที่จะสามารถช่วยให้ผู้ใช้ประสบความสำเร็จในการค้นคืนสารสนเทศ และความสามารถในการจัดผลิตภัณฑ์และบริการที่สนับสนุนความต้องการขององค์กร

- การประเมิน เช่น การประเมินและเลือกทรัพยากรเพื่อให้แน่ใจเรื่องคุณภาพ ความถูกต้อง และความตรงกับความต้องการ รวมทั้งการประเมินผลลัพธ์ของการใช้สารสนเทศ และทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางการจัดการสารสนเทศ

- ทักษะด้านองค์กร เช่น การจัดระบบวัสดุและทรัพยากรสารสนเทศโดยใช้ระบบการเข้าถึงที่เหมาะสม

- ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ เช่น ความสามารถในการระบุสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศและการเข้าถึง

- การจัดการสารสนเทศ เช่น การพัฒนาและการจัดการเรื่องการให้บริการสารสนเทศที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนพันธกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร

- การทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น เข้าใจและผูกพันกับพันธกิจ ค่านิยม และวิสัยทัศน์ของห้องสมุด

2. ความรู้ความสามารถส่วนบุคคล (personal competencies) หมายถึงทักษะ ทักษะคิด และค่านิยมที่ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ เน้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในชีวิตการทำงาน และแสดงให้เห็นถึงลักษณะการเพิ่มคุณค่าให้กับการทำงาน ที่สำคัญคือทำให้สามารถอยู่รอดได้ในโลกการทำงานแบบใหม่

พิมพ์ราไพ เปรมสมิทธิ (2543 : 50-58) ได้กล่าวไว้ว่าความรู้ความสามารถดังกล่าวได้แก่

- ความรับผิดชอบในเรื่องความเป็นเลิศในการให้บริการ เช่น ความสนใจในเป้าหมายของลูกค้า/ผู้ใช้ และพยายามหาข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และใช้ข้อมูลนั้นในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

- ความเป็นผู้นำ เช่น เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ให้ความสำคัญกับการเสียดละร่วมแรง

เอก ร่วมใจของทีมงาน สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทักษะในการสื่อสาร เช่น สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างเปิดเผย และตรงไปตรงมา สามารถถ่ายทอดความรู้ต่างๆ แก่ผู้อื่นได้ เสนอความคิดต่างๆ ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งการพยายามแสวงหาข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์

- ความมีจริยธรรม เช่น ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ลูกค้า/ผู้ใช้ด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม รักษาความลับของลูกค้า/ผู้ใช้ และองค์การ

- มีการพัฒนาและสร้างสรรค์ เช่น การแสวงหาโอกาสในการใช้แนวคิด วิธีการ และแนวคิดใหม่ๆ

- ทักษะในการวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และตัดสินใจ เช่น ความสามารถในการสรุปเชิงตรรกะ การเสนอแนะ และรู้จักใช้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ดี

3. มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในด้านเทคโนโลยีโดยมุ่งเน้นเทคโนโลยีที่สำคัญ 3 ด้าน คือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ

Sreenivasula (2000 : 16) ได้เสนอแนะไว้ว่าบรรณารักษ์ยุคใหม่จะต้องมีความรู้และทักษะในเรื่อง

- อินเทอร์เน็ตและเว็ลไวด์เว็บ เช่น การสืบค้นฐานข้อมูลบนเครือข่าย และการสร้างโฮมเพจ การพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ การสงวนรักษาทรัพยากรดิจิทัล

- การจัดการมัลติมีเดีย เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล เช่น การทำครรชนีมัลติมีเดีย การทำรายการและจัดหมวดหมู่เอกสารดิจิทัล

- ระบบสารนิเทศดิจิทัล สารนิเทศออนไลน์และออปติคัล เช่น การพัฒนาแหล่งสารสนเทศดิจิทัล การทำสื่อสิ่งพิมพ์ให้เป็นดิจิทัล การออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูล

2.2.4 มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544

มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ฉบับนี้เป็นมาตรฐานฉบับที่ 2 ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงแก้ไข มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529 เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาห้องสมุดของสถาบันให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้เป็นการตอบสนองต่อการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา (ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. 2544 : 1-6)

2.2.4.1 อาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์

อาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรตั้งอยู่ที่สะดวกสำหรับผู้ใช้งาน มีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีเนื้อที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศ อย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและเนื้อที่ในส่วนต่างๆ ควรคำนึงถึงจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร และเนื้อที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งการคิดคำนวณเนื้อที่ห้องสมุดจะรวมถึงเนื้อที่สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ในการให้บริการที่ต้องใช้เทคโนโลยีประเภทต่างๆ ของห้องสมุดด้วย

1. การสร้างอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการ ในการใช้เนื้อที่ในอาคาร และได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามมาตรฐานการก่อสร้างอาคารอุปกรณ์ อำนวยความสะดวกในตัวอาคารควรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และภาระหน้าที่ ทั้งนี้ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ต้องเป็นผู้หนึ่งในคณะกรรมการดำเนินการจัดสร้างและตรวจรับอาคาร

2. ครุภัณฑ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ควรออกแบบให้ได้มาตรฐาน

3. พื้น เพดาน และผนังอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรประกอบด้วยวัสดุเก็บเสียง

4. อาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสารมลพิษ อย่างเหมาะสมและได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันและบำรุงรักษาทรัพยากรห้องสมุดมิให้เกิดการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันสมควร

5. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจัดอาคารสถานที่สำหรับคนพิการ โดยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เช่น ทางขึ้น - ลง ห้องน้ำ ลิฟต์ และที่นั่งอ่านหนังสือ

6. สูตรสำหรับคำนวณเนื้อที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

6.1 เนื้อที่สำหรับผู้ใช้งานจำนวนที่สำหรับศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ให้มีจำนวนที่นั่งร้อยละ 25 ของผู้ใช้โดยเฉลี่ยต่อวัน โดยคิดพื้นที่ประมาณ 2.25 - 3.15 ตารางเมตร/คน ทั้งนี้ให้จัดห้องศึกษาเดี่ยวและห้องศึกษากลุ่มสำหรับนักศึกษา และอาจารย์ตามความเหมาะสมจำนวนเนื้อที่สำหรับวางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ใช้งาน เนื้อที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนที่นั่งในห้องสมุด

6.2 เนื้อที่สำหรับเก็บหนังสือและวารสารเย็บเล่ม สำหรับจำนวน 150,000 เล่มแรก 0.0090 ตารางเมตร/เล่ม สำหรับจำนวน 150,000 เล่มต่อไป 0.0081 ตารางเมตร/เล่ม สำหรับจำนวน 300,000 เล่มต่อไป 0.0072 ตารางเมตร/เล่ม ถ้าจำนวนหนังสือทั้งหมดมากกว่า 600,000 เล่มขึ้นไป 0.0063 ตารางเมตร/เล่ม ทั้งนี้ควรเตรียมเนื้อที่สำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่จะเพิ่มขึ้นใน

เอกอนาคัดด้วยสารที่สทนทนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 เนื้อที่สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเนื้อที่สำหรับการปฏิบัติงาน ของบุคลากรให้บริการให้บริการจัดวางเอกสารการทำงาน เครื่องมือ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อื่นๆ ให้คิดเนื้อที่ เป็น 1 ใน 8 ส่วน จากเนื้อที่รวมทั้งหมดของเนื้อที่สำหรับผู้ใช้และเนื้อที่สำหรับจัดเก็บหนังสือ

2.2.4.2 ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีการบันทึกในทุกรูปแบบ ได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ สารสนเทศที่บันทึกในรูปเสียง รูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รูปภาพิก และฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ ให้ครบถ้วน ตามความจำเป็นและอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาด้านสังคม ดำเนินการจัดเก็บอย่างมีระบบ เพื่อให้สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ ต้องมีหลักเกณฑ์ การเพิ่มจำนวนทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีระบบและต่อเนื่องให้สอดคล้องกับนโยบายเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา

1. ทรัพยากรสารสนเทศพื้นฐานที่จะต้องจัดหาเข้าห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา

ศึกษามีดังนี้

1.1 ทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมหลักสูตรและกิจกรรมทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ทุกระบบการศึกษา

1.2 ทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิตและเผยแพร่โดยสถาบันอุดมศึกษาด้านสังคม

1.3 ทรัพยากรสารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4 ทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ สติปัญญา และนันทนาการ ตลอดจนแนวทางในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ปัจจัยที่ต้องคำนึงในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

2.1 ขอบเขตและลักษณะของหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา

2.2 จำนวนและลักษณะของโครงการบัณฑิตศึกษา

2.3 วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.4 จำนวนนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา

2.5 จำนวนวิทยาเขต ศูนย์การเรียนและหน่วยงานเรียกชื่ออย่างอื่น ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาและลักษณะของสารสนเทศท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่น

2.6 ความต้องการของคณาจารย์ในการสอน การวิจัย และการบริการทางวิชาการแก่สังคม และบุคลากรอื่นๆ ในสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ความต้องการของผู้ใช้ที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งในเรื่องใด เรื่องหนึ่งซึ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถยืมทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้จากห้องสมุดอื่น

3. สูตรสำหรับคำนวณจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ให้ใช้สูตรสำหรับคิดคำนวณ ดังนี้

3.1 หนังสือ

(1) จำนวนหนังสือ/นักศึกษา 15 เล่ม / 1 คน

(2) จำนวนหนังสือ/อาจารย์ 100 เล่ม / 1 คน

(3) หนังสือเฉพาะสาขาวิชา

500 เล่ม สำหรับระดับปริญญาตรี

3,000 เล่ม สำหรับระดับปริญญาโท กรณีที่ไม่มีการเปิดสอนในระดับอื่นที่สูงกว่าระดับปริญญาโท

6,000 เล่ม สำหรับระดับการศึกษาเฉพาะทาง 6 ปี

25,000 เล่ม สำหรับระดับปริญญาเอก

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรมีหนังสือจำนวนไม่น้อยกว่า 100,000 เล่ม และจะต้องมีตัวเล่มหนังสืออย่างน้อยร้อยละ 50 ทั้งนี้จำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ในรูปสื่ออื่นๆ ให้นับเท่ากับจำนวนเล่มของหนังสือที่บันทึกงสิ่งที่สามารถค้นหาใช้ได้ทันที

3.2 วารสารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีวารสารเฉพาะสาขาวิชาตามความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาเอก วิชาโท ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการบอกรับวารสารด้วยวิธีอื่น เช่น การสั่งซื้อบทความวารสารและสาระสังเขป ซึ่งสามารถส่งฉบับพิมพ์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที รวมทั้งการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ วารสารประเภทให้ความรู้ทั่วไป และเพื่อความจรรโลงใจ ให้มีจำนวนตามความเหมาะสม

2.2.4.3 บุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

บุคลากรในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรมีคุณสมบัติ จำนวน และประเภทตามความจำเป็นและอย่างเพียงพอเพื่อ พัฒนาห้องสมุด คูแรรักษา และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา การพิจารณาจำนวนและคุณสมบัติของบุคลากรให้คำนึงถึงจำนวนและขอบเขต ของทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสาขา หน่วยบริการ ชั่วโอมงบริการอัตรการเพิ่มของทรัพยากรสารสนเทศใหม่ อัตรการยืม - คืน ลักษณะของกระบวนการทางเทคนิค เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ และลักษณะของบริการ ที่ต้องการ รวมถึงลักษณะของการบริการเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. คุณสมบัติ

1.1 ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และควรมีความรู้พื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และจะต้องมีประสบการณ์ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 5 ปีหรือให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ของสถาบันนั้นๆ

1.2 ผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่าย ควรมีวุฒิอย่างต่ำปริญญาโท และมีพื้นความรู้ในสาขาที่ปฏิบัติงานไม่ ต่ำกว่าปริญญาตรี กับมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดอย่างน้อย 2 ปี หรือ เป็นผู้ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดไม่ น้อยกว่า 3 ปี

1.3 จำนวนบุคลากรในงานห้องสมุดสถาบันศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่ง ควรจัดสรรบุคลากรตำแหน่งต่างๆ ตามความเหมาะสม ดังนี้

1.3.1 งานบริหารและงานธุรการ ควรประกอบด้วย ผู้อำนวยการห้องสมุด รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหัวหน้าฝ่ายเลขานุการ บริหาร และตำแหน่งอื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่สารบรรณ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ นักวิชาการพัสดุ นักวิชาการการเงิน และบัญชี พนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล นักการภารโรงและตำแหน่งอื่นๆตามความเหมาะสม

1.3.2 งานพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย งานดังต่อไปนี้

(1) งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ ทำหน้าที่ซื้อและแลกเปลี่ยน บรรณารักษ์ทำหน้าที่คัดเลือกและจัดซื้อ บรรณารักษ์ทำหน้าที่บำรุงรักษาและตรวจสอบ พนักงานห้องสมุด พนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล และพนักงานซ่อมหนังสือ

(2) งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์/พนักงาน/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(3) งานสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ นักวิชาการ โสตทัศนศึกษา พนักงานโสตทัศนศึกษา พนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล และช่างศิลป์

(4) งานวารสาร ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์เจ้าหน้าที่/พนักงาน ห้องสมุด และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(5) งานเอกสารและสิ่งพิมพ์รัฐบาล ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ พนักงาน/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) งานบริการยืม-คืน ควรประกอบด้วย งานเจ้าหน้าที่ห้องสมุด บรรณารักษ์บริการยืมระหว่างห้องสมุด เจ้าหน้าที่ตรวจสอบทางเข้า-ออก เจ้าหน้าที่จัดเก็บหนังสือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบชั้นหนังสือ และเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดหนังสือและชั้นหนังสือ

(7) งานบริการอ้างอิง ให้คำปรึกษาและช่วยค้นคว้า ควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ หรือนักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด (ถ้าเอกสาร) และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(8) งานผลิตคู่มือสืบค้นพิเศษ งานผลิตบรรณานุกรมและสาระสังเขปค้นเรื่องทั่วไปควรประกอบด้วย บรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ และพนักงาน/เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(9) งานส่งเสริมและเผยแพร่บริการวิชาการงานบริการวิชาการแก่สังคม และประชาสัมพันธ์ ควรประกอบด้วย นักวิชาการช่างศิลป์ พนักงานห้องสมุด และเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(10) งานระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรประกอบด้วย นักวิชาการ คอมพิวเตอร์ และบรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์

(11) งานจดหมายเหตุสถาบันอุดมศึกษาควรประกอบด้วย บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ

(12) หากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาใดมีงานนอกเหนือจากที่ระบุไว้ให้พิจารณาผู้ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

1.3.3 สูตรสำหรับคำนวณจำนวนผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาสำหรับจำนวนผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ให้คำนวณตามสูตรดังนี้

1.3.3.1 จำนวนผู้ปฏิบัติงานระดับวิชาชีพ คำนวณจากจำนวนนักศึกษา รวมกับจำนวนหนังสือ ดังนี้

(1) ถ้าจำนวนนักศึกษาทั้งหมดไม่เกิน 10,000 คน ให้ใช้สัดส่วนนักศึกษา 500 คน ต่อ บรรณารักษ์ 1 คน ส่วนจำนวนนักศึกษาที่เกินจาก 10,000 คนแรกขึ้นไป ให้ใช้สัดส่วนนักศึกษาทุก 2,000 คน ต่อบรรณารักษ์ 1 คน

(2) จำนวนหนังสือ 150,000 เล่มต่อบรรณารักษ์ 1 คน และจำนวนหนังสือที่เพิ่มขึ้นใน แต่ละปี ทุกๆ 20,000 เล่ม ต่อบรรณารักษ์ 1 คน

1.3.3.2 จำนวนผู้ปฏิบัติงานระดับวิชาชีพอื่นๆ พนักงานและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ให้มีจำนวนตามความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4.4 การบริการ

บริการต้องมุ่งส่งเสริมให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ทุกประเภท และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องหาวิธีการ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และ โทรคมนาคมที่จำเป็น เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ อย่างรวดเร็วและครบถ้วนตามความต้องการ ทั้งบริการให้เปล่าและบริการที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ดังนี้

1. ต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษา การสอนหรือร่วมสอนการค้นคว้า ทรัพยากรสารสนเทศตลอดจนช่วยค้นคว้า และให้คำปรึกษาทางวิชาการ
2. จัดให้มีบริการยืม - คืน โดยกำหนดระเบียบเพื่อให้ผู้ใช้รับบริการอย่างเสมอภาคตามสิทธิที่ควร
3. ต้องมีบริการสืบค้นผ่านเครือข่ายภายในประเทศ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสอนการใช้อินเทอร์เน็ต
4. ต้องมีชั่วโมงบริการอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม
5. หากมีการเรียนการสอนนอกสถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีการบริการ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ตามความต้องการ
6. ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
7. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน เพื่อให้มีการใช้ ทรัพยากรสารสนเทศอย่างกว้างขวางและประหยัด

2.2.5 ห้องสมุดมีชีวิต (Living Library)

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2548 : 27-37) กล่าวถึงความหมายของห้องสมุดมีชีวิตว่ามีนิยามที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

2.2.5.1 ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง การรวบรวมสารสนเทศออนไลน์ (Online resources) ไว้ให้บริการผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยให้สารสนเทศออนไลน์นั้น สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของการเรียนในนักเรียนแต่ละระดับ มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้น และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยประหยัดเวลาของครูในการเตรียมเอกสารการสอนและนักเรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองได้ และพัฒนาทักษะ ICT เช่น ฐานข้อมูลของบริษัท Riverdeep เรียกว่า a living library เริ่มให้บริการแก่โรงเรียนต่างๆ ใน พ.ศ. 2542

2.2.5.2 ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง การนำการเรียนรู้มาสัมพันธ์กับสังคม ชุมชน และเทคโนโลยี เช่น โครงการในซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา เป็นนวัตกรรมทางความคิดในการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่รวมชุมชน วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งของ ธรรมชาติ โดยไม่แยกกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนออกจากสิ่งแวดล้อมและชุมชน เรียกโครงการนี้ว่า A Living Library

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.5.3 ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง ห้องสมุดที่มีหนังสือที่ทันสมัย หลากหลายรูปแบบ และมีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับเพื่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อจูงใจให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากห้องสมุดอย่างเต็มที่

- การบริการวัสดุห้องสมุดที่หลากหลายรูปแบบใหม่ทันสมัย มีคุณค่าต่อผู้ใช้บริการ รวมทั้งการจัดองค์การให้อำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้ใช้บริการมากที่สุด

- การให้บริการกับสมาชิกได้ตลอดเวลา เช่น ระบบสามารถโต้ตอบกับสมาชิกได้ สมาชิกสามารถยืมหรือคืนทรัพยากรได้ และสมาชิกสามารถสืบค้น และเรียกใช้ข้อมูลได้ ถึงแม้จะไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่

- การให้บริการหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ยังมีอยู่ แต่ต้องทำให้ “ตัวหนังสือมีชีวิต เป็นเสียง เป็นภาพ ผสมผสานให้ลงตัว รวมทั้งอาคารสถานที่ที่ดูสดใส บรรยากาศที่เอื้อต่อความมีชีวิต เป็นชีวิตในความมีชีวิต คือ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจที่จะใช้บริการ ได้รับประโยชน์จากบริการต่างๆ ของห้องสมุด

- เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในสังคมได้ศึกษาค้นคว้า ใฝ่หาความรู้ ด้วยตนเองอย่างเพลิดเพลินมีความสุข ให้บริการแก่ทุกคนโดยเสมอภาคและเท่าเทียม

- เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดำเนินงานบนระบบฐานข้อมูลออนไลน์ที่สามารถให้บริการสารสนเทศในหลายสาขา ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ ตามความต้องการในทันที ตลอดเวลา และทุกสถานที่

2.2.5.4 ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เสมือนเป็นห้องสมุดมีชีวิต และสามารถตอบคำถามได้ทุกเรื่อง เช่น นักปราชญ์ในแต่ละด้าน เจ้าของรางวัลสำคัญๆ เช่น รางวัลโนเบล บุคคลสำคัญของไทย และของโลกที่มีบทบาทในการพัฒนาสร้างสรรค์สังคม

2.2.5.5 ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง แนวคิดในการเผยแพร่สิ่งพิมพ์โดยส่งหนังสือต่อไปยังผู้อ่านคนอื่นๆ ไว้ในที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สวนสนุก สถานีรถไฟ ห้างสรรพสินค้า เพื่อให้คนอื่นๆ ที่ผ่านพบได้หยิบไปอ่าน เป็นการส่งต่อความรู้รูปแบบหนึ่ง ซึ่งเรียกการเวียนหนังสือสู่สาธารณะนี้ว่าห้องสมุดมีชีวิต

2.2.5.6 ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง การรวบรวมหนังสือไปมอบให้บุคคลหรือองค์กรต่างๆ ในวาระพิเศษ เช่น วันเกิด วันครบรอบวาระพิเศษ งานทำบุญในโอกาสต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่คนทั่วไป เช่น หนังสือธรรมะ หนังสือสุขภาพ หนังสือความรู้ด้านใดด้านหนึ่ง เป็นการเผยแพร่ความรู้ในลักษณะห้องสมุดมีชีวิต ให้สามารถกระจายความรู้ หรือการนำหนังสือไปมอบให้ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์เยาวชนที่ยังต้องการสื่อการอ่านแก่บุคคลทั่วไป

2.4 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้วิจัยได้สรุปทฤษฎีและกรอบแนวคิดของนักการศึกษา 3 ท่าน คือ นำทิพย์ วิภาวิน ชลลดา พงศ์พัฒน โยธินและคณะ สุณี เลิศแสวงกิจและคณะ และมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

2.4.1 ด้านอาคารสถานที่

2.4.2 ด้านครุภัณฑ์

2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

2.4.4 ด้านบุคลากร

2.4.5 ด้านการบริการ

2.4.1 ด้านอาคารสถานที่

อาคารสถานที่จำเป็นต้องมีไว้สำหรับเก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนวัสดุ สำหรับให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้นั่งอ่าน และศึกษาค้นคว้า เป็นที่จัดกิจกรรมต่างๆ และเป็นส่วนสำคัญในการจูงใจให้คนเข้าใช้ห้องสมุด

ประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2542 : 12-13) ได้กล่าวถึงการจัดตั้งห้องสมุดว่า อาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญในการจูงใจให้คนเข้าใช้ห้องสมุด ดังนั้นการจัดตั้งควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้งห้องสมุด ตั้งอยู่ในที่สะดวกในการเดินทาง ปรวดจากเสียงรบกวนต่างๆ อากาศและแสงสว่างเพียงพอ สามารถขยายห้องสมุดออกไปได้ในภายหลัง
2. ลักษณะอาคาร อาจเป็นส่วนหนึ่งของอาคารหรือเป็นอาคารเอกเทศก็ได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยและความสวยงาม ความทนทาน สะดวกสบาย ถูกสุขลักษณะ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้
3. ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุด ขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของห้องสมุด แต่เนื้อที่ที่จำเป็น ได้แก่

3.1 เนื้อที่สำหรับเก็บสิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนวัสดุ

3.2 เนื้อที่สำหรับผู้อ่าน

3.3 เนื้อที่สำหรับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

3.4 เนื้อที่สำหรับจัดกิจกรรม

3.5 เนื้อที่อื่นๆ เช่น บันได ทางเดินระหว่างชั้นหนังสือ ห้องน้ำ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การจัดและตกแต่งห้องสมุด ต้องจัดวางครุภัณฑ์ภายในห้องสมุดให้เป็นสัดส่วน มีระเบียบ และคำนึงถึงความสัมพันธ์กับผู้ใช้ห้องสมุด และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานด้วย การตกแต่งต่างๆ ควรรู้จักเลือกเฟ้นจัดให้ดูเหมาะสม ไม่สิ้นเปลือง ให้มีความสวยงาม สะดุดตา วัสดุที่ใช้นำมาตกแต่งอาจใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นนำมาตัดแปลงให้เหมาะสม

วณิ ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 122-123) กล่าวถึงมาตรฐานอาคารและเนื้อหาภายในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

1. อาคารเป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางความสะดวกต่อผู้ใช้ มีเนื้อที่เก็บหนังสือ วารสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์อย่างเพียงพอ และมีเนื้อที่สำหรับผู้ใช้ที่เหมาะสม การคำนวณเนื้อที่ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้ใช้ ลักษณะของทรัพยากร และบริการของห้องสมุด

2. ออกแบบอาคารให้เหมาะสม มีลักษณะดึงดูดผู้ใช้ และอำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามลักษณะหน้าที่ของห้องสมุด และคำนึงถึงความต้องการใช้ในช่วง 10 ปี ข้างหน้า

3. วัสดุประกอบอาคาร ควรใช้วัสดุเก็บเสียง ตัวอาคารมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสม และได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันและบำรุงรักษาทรัพยากรห้องสมุดมิให้เกิดการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันสมควร

4. เนื้อที่ภายในห้องสมุด จัดสรร ดังนี้

4.1 สำหรับเก็บหนังสือและวารสารเย็บเล่ม 60 ตารางเมตรต่อ 10,000 เล่ม และเตรียมเนื้อที่สำหรับหนังสือที่จะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวทุกๆ 10 ปี

4.2 เนื้อที่อื่นๆ ตามการแบ่งงาน ได้แก่

ห้องเก็บของรวม และห้องซ่อม 20-25% ของเนื้อที่ทั้งหมด

ห้องไมโครฟิล์ม 100 ตารางเมตร

ห้องประชุมเล็ก 120 ตารางเมตร

ห้องถ่ายเอกสาร 20 ตารางเมตร

ห้องสัมมนา จำนวน และขนาดตามความจำเป็น

ห้องประชุมใหญ่ จำนวน 100 ที่นั่งขึ้นไป คิด 105 ตารางเมตรต่อคน

ห้องเครื่องจักรกล เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องอัดสำเนา และเครื่องถ่าย

เอกสารตามความจำเป็น

เนื้อที่สำหรับบริการอื่นๆ เช่น ห้องสำหรับค้นคว้าเฉพาะบุคคลให้มีจำนวนเพียงพอ ตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

5. จำนวนที่นั่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุด โดยคำนึงระดับผู้ใช้

5.1 ระดับปริญญาตรี ให้มีร้อยละ 20 ของจำนวนนิสิต คิดเป็น 1.5 ตารางเมตรต่อคน

5.2 ระดับปริญญาโท ให้มีร้อยละ 35 ของจำนวนนิสิต คิดเป็น 2.0 ตารางเมตรต่อคน

เอกสารนี้เป็นเอกสาร 5.3 อาจารย์ให้มีร้อยละ 10 ของจำนวนอาจารย์ คิดเป็น 3.0 ตารางเมตรต่อคน

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า นักการศึกษาแต่ละท่านได้กล่าวถึงอาคารสถานที่ในการจัดตั้งห้องสมุดไว้คล้ายคลึงกัน ดังนั้น การเลือกสถานที่และตัวอาคารจะต้องพิจารณากันอย่างถี่ถ้วน และรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ลักษณะอาคาร อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของอาคารเรียน หรือแยกเป็นเอกเทศก็ได้
2. ขนาดของห้องสมุด ห้องสมุดควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการบรรจุครุภัณฑ์ ทรัพยากร สารนิเทศห้องสมุด ห้องทำงานของบรรณารักษ์ ห้องประชุมเล็ก และที่นั่งอ่านหนังสือคิดเป็นเนื้อที่ 25 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน
3. การตกแต่งห้องสมุดควรตกแต่งให้สะอาดร่มรื่น และเรียบร้อยทั้งภายใน และบริเวณภายนอกรอบๆ ห้องสมุด และมีการจัดวางชั้นหนังสือ ชั้นวางหนังสือพิมพ์ ตู้เก็บเอกสาร เฟอร์นิเจอร์ให้เหมาะสม
5. ควรใช้วัสดุเก็บเสียง ตัวอาคารมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง และระบบป้องกันสารพิษอย่างเหมาะสม และได้มาตรฐาน
6. ออกแบบอาคารให้เหมาะสม มีลักษณะดึงดูดผู้ใช้ และคำนึงถึงการขยายพื้นที่ห้องสมุดในอนาคตเพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้
7. การจัดพื้นที่ หรือส่วนบริการต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ให้ดีเป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันเหมาะสมเพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมทั้งมีระบบความปลอดภัยของอาคารด้วย

2.4.2 ด้านครุภัณฑ์

ครุภัณฑ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเก็บทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ ครุภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ คือต้องมีลักษณะทนทาน สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย และการรักษาความสะอาด มีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้สอย มีผู้กล่าวถึงครุภัณฑ์ห้องสมุดที่ควรจะมีและเป็นที่ต้องการ ดังนี้

ประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2542 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่าครุภัณฑ์ หมายถึงของที่ใช้ทนทานซึ่งเป็นเครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ เป็นครุภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีความสวยงาม และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยเป็นสำคัญ ซึ่งครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุด มีดังนี้

1. ชั้นสำหรับวางหนังสือ
2. ชั้นสำหรับวางวารสาร หนังสือพิมพ์
3. ตู้บัตรรายการ
4. ตู้จุลสาร

5. ตู้เก็บของ สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ตู้และป้ายนิทรรศการ
7. โต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสือ
8. โต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่และบรรณารักษ์
9. ที่รับ-จ่ายหนังสือ
10. รถเงินหนังสือ

วณิ ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 126-136) ได้กล่าวว่าครุภัณฑ์ประกอบอาคาร ต้องมีความเหมาะสมกับผู้ใช้ตามประเภทของห้องสมุดควบคู่ไปกับทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดมีครุภัณฑ์ที่จำเป็นใช้ ดังต่อไปนี้

1. เก้าอี้ ต้องคำนวณอายุการใช้งานให้ได้ระหว่าง 5-10 ปี ควรใช้แบบเรียบไม่มีลวดลาย ไม่ใช้แบบทันสมัยมากเกินไป
2. โต๊ะ มีแบบต่างกันตามประเภทใช้งาน ได้แก่ โต๊ะอ่านหนังสือ โต๊ะอ่านเดี่ยว โต๊ะบริการสื่อโสตทัศน
3. ชั้นวางวัสดุสารนิเทศ ต้องพิจารณาเรื่องความแข็งแรงและจำนวนชั้นให้เพียงพอกับวัสดุสารนิเทศ
 - 3.1 ชั้นวางหนังสือที่ให้บริการทั่วไป นิยมใช้แบบสองหน้าเป็นทั้งไม้และเหล็ก สูง 77 นิ้ว มี 6 ระดับ กว้าง 19 นิ้ว ช่วงละ 36 นิ้ว มีเหล็กกันหนังสือไม่ให้ล้ม เวลาใช้นำมาต่อกันยาว 3-4 ช่วงได้
 - 3.2 ชั้นวางวารสาร มีรูปแบบวางลาดเอียง ให้เห็นหน้าปก ชั้นเหล็กสำเร็จรูปจะวางได้ 5 ระดับ สูง 74 นิ้ว กว้าง 17 นิ้ว ยาวช่วงละ 36 นิ้ว มีทั้งสองด้าน มีชั้นเลื่อนสำหรับวางฉบับเก่าคู่กันไปด้วยในแต่ละระดับ
 - 3.3 ที่วางหนังสือพิมพ์ มีลักษณะเป็นที่แขวน ไม้หนีบหนังสือพิมพ์ สูงประมาณ 42 นิ้ว แขวนได้ 8-10 ฉบับ มีหลายรูปแบบ
 - 3.4 ชั้นวางหนังสือใหม่
 - 3.5 ชั้นวางสื่อโสตทัศน
 - 3.6 ชั้นวางสิ่งของก่อนเข้าห้องสมุด เป็นบริการรับฝากของใช้
4. ตู้เก็บเอกสาร สำหรับจัดเก็บเอกสารประเภท จุลสาร กฤตภาค รูปภาพ ที่จัดเข้าแฟ้มหัวเรื่อง แฉวงเวียนในตู้ 4 ลินชัก
5. ตู้บัตรรายการ นิยมใช้ตู้ไม่มีหลายขนาดตามจำนวนลินชัก นิยมใช้ตั้งแต่ 30-45-60 ลินชัก
6. โต๊ะเอนกประสงค์ ใช้คู่กับตู้บัตรรายการขนาดสูง 42 นิ้ว กว้าง 24 นิ้ว ยาว 50 นิ้ว มี

ช่องใส่กระดาษสำหรับจัดข้อความขนาด 3x5 นิ้วได้พื้นหน้าโต๊ะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

7. ป้ายนิเทศ และตู้นิทรรศการ มีรูปแบบทั้งชนิดมองลง หรือมองได้รอบตัว

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. เครื่องมือต่างๆ เป็นครุภัณฑ์ที่ใช้ปฏิบัติงานประจำ ได้แก่

8.1 รถเข็นหนังสือ มีทั้งแบบวางตั้งและวางราบ ล้อต้องแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักได้มากพอสมควร

8.2 เครื่องพิมพ์ดีด

8.3 เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

8.4 เครื่องมือซ่อมหนังสือ เป็นเครื่องตัดกระดาษขนาดใหญ่ เหล็กหนีบหนังสือ ส่วนเจาะไฟฟ้า เครื่องอัดหนังสือ เครื่องเย็บเล่มขนาดใหญ่ และอุปกรณ์อื่นๆ

8.5 สื่อโสตทัศนฯ ได้แก่ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ โทรทัศน์ วิทยุเทป เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพเลื่อน เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม และไมโครฟิช เครื่องคอมพิวเตอร์ระบบซีดีรอมมัลติมีเดีย

9. อื่นๆ ได้แก่

9.1 เครื่องปรับอากาศ

9.2 เครื่องถ่ายเอกสาร

9.3 เครื่องควบคุมทางเข้าออกเป็นประตูสำหรับเก็บสถิติผู้ใช้ หรือจะเป็นประตูที่ใช้ตรวจสอบสัญญาณแม่เหล็กไฟฟ้าจากหนังสือ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 10-12) กล่าวถึงครุภัณฑ์ห้องสมุดที่สำคัญ และมีความจำเป็นในการจัดดำเนินงานห้องสมุด โดยทั่วไป มีดังนี้

1. ชั้นหนังสือ

2. ชั้นวารสารและหนังสือพิมพ์

3. ตู้จุลสาร/กฤตภาค

4. ตู้บัตรรายการหนังสือ

5. ที่วางพจนานุกรม

6. ป้ายนิทรรศการ หรือคู่มือนิทรรศการ

7. เคาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ

8. โต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ

9. รถเข็นหนังสือ

10. สื่อโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์อื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า มีผู้ที่กล่าวถึงครุภัณฑ์ห้องสมุดที่จำเป็นจะต้องมีไว้ในห้องสมุดเพื่อความสะดวกในการใช้งานเหมือนกัน จึงพอสรุปได้ว่า ครุภัณฑ์ห้องสมุดที่จำเป็นและที่ต้องการศึกษานั้นก็คือ ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางวารสาร ชั้นวางหนังสือพิมพ์ เคาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือป้ายนิเทศโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสือ ที่วางสัมภาระของนักศึกษา เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระ และประตูควบคุมทางเข้า-ออกพร้อมที่เก็บสถิติ

2.4.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด เป็นวัสดุเพื่อการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าต่างๆ ที่ห้องสมุดได้จัดหา รวบรวมเพื่อให้บริการในห้องสมุด มีผู้กล่าวถึงประเภทของทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ไว้ดังนี้

วัลลภ สวัสดิวัตลก และคณะ (2544 : 11-14) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรสารสนเทศแบ่งอย่างกว้างๆ ตามวัสดุที่ใช้บันทึกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรสารสนเทศประเภทวัสดุพิมพ์ (Printed materials) วัสดุพิมพ์ หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกข้อมูลและสื่อความหมายในรูปของตัวพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ผลิตขึ้นและรวบรวมเป็นเล่มจากการตีพิมพ์ลงบนกระดาษด้วยเครื่องพิมพ์ แบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ

1.1 หนังสือ (Book) ห้องสมุดมักจัดแบ่งประเภทของหนังสือไว้ ดังนี้

1.1.1 หนังสือวิชาการและหนังสือสารคดี (Non-fiction) หนังสือวิชาการ

จะให้เนื้อหาและข้อมูลทางวิชาการ ในสาขาวิชาต่างๆ ส่วนหนังสือสารคดีจะให้ความรู้อันเป็นสาระทั่วไป

1.1.2 หนังสืออ้างอิง (Reference book) เป็นหนังสือที่ประมวลความรู้และข้อเท็จจริงต่างๆ จัดเป็นหัวเรื่อง แต่ละหัวเรื่องจะบรรจุสาระของเรื่องไว้อย่างกะทัดรัดและจบสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นหนังสือที่จัดทำเพื่อให้ใช้ค้นคว้าเป็นเรื่องราว ตามที่ต้องการได้สะดวก ไม่ต้องอ่านต่อเนื่องตลอดทั้งเล่ม

1.1.3 หนังสือบันเทิงคดี (Fiction) เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน โดยอาศัยประสบการณ์ จำลองชีวิตภายในสังคมเพื่อให้ความเพลิดเพลิน ให้แง่คิดตลอดจนคติต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

1.1.4 หนังสือตำรา แบบเรียน และคู่มือครู เป็นหนังสือที่ใช้เป็นแบบเรียน ตำราเรียน และคู่มือการสอน หรือคู่มือการเรียนการสอน

1.1.5 หนังสือสำหรับเด็ก ได้แก่ หนังสือภาพ การ์ตูน นิทานและสารคดีง่าย ๆ สำหรับเด็ก หนังสือประเภทนี้จะให้ความรู้ คติสอนใจและสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้

เอกสารเป็นองค์ความรู้ที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วารสาร (Periodical) แบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะของเนื้อหาวิชา คือ

1.2.1 วารสารวิชาการ (Journal) เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้และวิชาการต่างๆ เนื้อเรื่องจะให้ความรู้เฉพาะวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง รวมทั้งนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือผลการวิจัยที่ยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน จัดทำโดยนักวิชาการนั้นๆ โดยตรง

1.2.2 วารสารทั่วไปหรือนิตยสาร (Magazine) เป็นวารสารสำหรับผู้อ่านทั่วไป มุ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิง ความรู้มักเป็นไปในลักษณะที่ให้ความรอบรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ไม่ใช่เนื้อหาทางวิชาการล้วนๆ

1.2.3 วารสารข่าวหรือวารสารข่าวเชิงวิจารณ์ (News magazine) หมายถึง วารสารที่เสนอบทความและบทวิจารณ์ วิจารณ์ข่าว สรุปข่าวทางด้านต่างๆ เช่น มติชนสุดสัปดาห์ สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ เป็นต้น

1.3 หนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นทรัพยากรสารนิเทศที่มีกำหนดการจำหน่ายสม่ำเสมอตามระยะเวลาที่แน่นอนติดต่อกันไปเป็นลำดับ มีทั้งรายวัน รายสัปดาห์ และรายปักษ์ แต่ส่วนใหญ่จะพิมพ์เผยแพร่เป็นรายวัน

1.4 จุลสาร (Pamphlet) เป็นทรัพยากรสารนิเทศขนาดเล็ก มีความยาวไม่มากนัก คือตั้งแต่ 5-60 หน้า รูปเล่มไม่แข็งแรงถาวร ปกอ่อน อาจเป็นกระดาษแผ่นเดียวพับไปมาหรือเป็นเล่มบางๆ เนื้อหากล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียวและจบบริบูรณ์ภายในเล่ม

1.5 กฤตภาค (Clipping) เป็นทรัพยากรสารนิเทศที่จัดทำขึ้นใช้เองในห้องสมุด ทำขึ้นจากการตัดบทความหรือภาพจากหนังสือพิมพ์ วารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

2. ทรัพยากรสารนิเทศประเภทวัสดุไม่ตีพิมพ์ (Non-printed materials) วัสดุไม่ตีพิมพ์ หมายถึง วัสดุสารนิเทศที่มีได้เป็นรูปเล่ม เหมือนหนังสือ หรือวารสาร แบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 โสตวัสดุ (Audio materials) เป็นวัสดุสารสนเทศที่ใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดสารสนเทศ ได้แก่

2.1.2 แผ่นเสียง (Phonodiscs)

2.1.3 เทปบันทึกเสียง (Phonotapes)

2.1.4 แผ่นซีดี (Compact discs)

2.2 ทัศนวัสดุ (Visual materials) เป็นวัสดุที่รับรู้สารสนเทศได้ทางตา อาจดูได้ด้วยตาเปล่า หรือผ่านเครื่องฉาย ได้แก่

2.2.1 รูปภาพ (Picture, Photographs)

2.2.2 ภาพนิ่ง (Slides)

2.2.3 ภาพเลื่อน (Filmstrips)

เอกสารนี้เป็นเอกสาร 2.2.4 ภาพแผ่นใส (Transparencies) เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.2.5 แผนภูมิ (Charts)
- 2.2.6 แผนที่และลูกโลก (Maps & globes)
- 2.2.7 หุ่นจำลอง (Models)
- 2.2.8 ของจริงและของตัวอย่าง (Reals and specimens)

2.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio-visual materials) เป็นวัสดุที่ให้สารสนเทศด้วยการดูและฟังไปพร้อมกัน ได้แก่

- 2.3.1 ภาพยนตร์ (Motion pictures หรือ films)
- 2.3.2 วิดีทัศน์ (Videotapes หรือ videodiscs) มีทั้งแบบเทป และแบบแผ่นซีดี

2.4 วัสดุย่อส่วน (Microforms),

- 2.4.1 ไมโครฟิล์ม (Microfilms)
- 2.4.2 ไมโครฟิช (Microfiches)

2.5 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic material) เป็นวัสดุที่บันทึกสารนิเทศไว้ในแผ่นดิสก์ด้วยสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ การใช้งานต้องผ่านเครื่องแปลงสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นสัญญาณภาพและเสียง วัสดุประเภทนี้ ได้แก่

- 2.5.1 ซีดีรอม (CD-ROM = Compact Disc Read Only Memory)
- 2.5.2 แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล (DVD = Digital Versatile Disc)
- 2.5.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic books = E-book)
- 2.5.4 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic journals = E-Journal)
- 2.5.5 หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic newspapers = E-newspapers)
- 2.5.6 ฐานข้อมูล (Databases)

เอ็ดมุนด์ ทิสันประสิทธิผล (2542 : 14-15) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรสารสนเทศ (Information Resources) หมายถึง สารนิเทศที่มีคุณค่า ซึ่งเป็นการบันทึกข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว และความรู้โดยใช้อักษร ภาพ สัญลักษณ์ รหัส หรือเสียง ซึ่งสามารถปรากฏให้เห็น หรือได้ยิน หรือสัมผัสได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง วัสดุส่วนใหญ่ของห้องสมุดมักจะเห็นในรูปเล่มของหนังสือ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ วัสดุสารนิเทศจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ซึ่งแต่ละประเภทแบ่งย่อยได้ดังนี้

1. วัสดุตีพิมพ์ (Printed Materials) หมายถึง สารนิเทศทุกชนิดที่ตีพิมพ์ลงกระดาษ
จำแนกดังนี้

1.1 หนังสือ (Books) พิจารณาตามลักษณะให้บริการเป็น 3 ประเภท คือ

1.1.1 หนังสือทั่วไป (General Books) หมายถึง หนังสือทุกชนิดที่ให้บริการยืมได้

ระยะยาวกว่าหนังสือสงวน และให้ยืมได้มากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1.2 หนังสือสงวน (Reserved Books) ห้องสมุดบางแห่งเรียกหนังสือจอง หรือหนังสือสำรอง

1.1.3 หนังสืออ้างอิง (Reference Books) เป็นหนังสือพิเศษที่มีลักษณะไม่สะดวกที่จะนำออกจากห้องสมุด ให้บริการค้นคว้าภายในห้องสมุดเท่านั้น

1.2 วารสารและนิตยสาร (Journals and Magazines) เป็นวัสดุตีพิมพ์ที่กำหนดออกแน่นอนและต่อเนื่อง วารสารมุ่งเสนอความรู้ นิตยสารมุ่งให้ความบันเทิง

1.3 หนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ออกตามกำหนดติดต่อกัน อาจเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน มุ่งเสนอข่าว หรือข้อมูลที่ต้องการความรวดเร็ว

1.4 จุลสาร (Pamphlets) เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็ก ความหนาโดยประมาณ 60 หน้า มุ่งเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

1.5 กฤตภาค (Clippings) เป็นวัสดุตีพิมพ์ที่เกิดจากการคัดเลือกเรื่องจากสิ่งพิมพ์ที่ไม่ต้องการเก็บทั้งเล่ม

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ (Nonprinted Materials) หมายถึง สารนิเทศที่บันทึกลงในวัสดุอื่นใด นอกเหนือจากกระดาษ จานแม่ได้ดังนี้

2.1 โสตวัสดุ คือ วัสดุสารนิเทศที่ใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดข้อมูล เช่น แผ่นเสียง (phonodisc) แผ่นดิสก์ (disc) เป็นต้น

2.2 ทัศนวัสดุ เป็นวัสดุที่ผู้รับสารนิเทศต้องใช้ตารับรู้ เช่น รูปภาพ แผ่นผั่ง หรือต้องรับข้อมูลโดยใช้เครื่องฉาย เช่น ภาพนิ่ง (slides) ภาพเลื่อน (filmstrips) แผ่นใส (transparency)

2.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio-Visual Materials) เป็นวัสดุสารนิเทศที่มีทั้งภาพและเสียง เช่น ภาพยนตร์ (motion pictures) สไลด์ประกอบเสียง (slide multivisions) โทรทัศน์ เป็นต้น

2.4 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีทัศน์ (videotape) ซีดี-รอม (CD-ROM) เป็นต้น

2.5 วัสดุย่อส่วน (Microforms) เช่น ไมโครฟิล์ม (microfilm) ไมโครการ์ด (microcard) ไมโครฟิช (microfiche) เป็นต้น

จากข้อความที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักการศึกษาทุกท่านได้เขียนไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จึงพอสรุปได้ว่าทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. วัสดุตีพิมพ์ (Printed material) ประกอบด้วย หนังสือ วารสาร หรือนิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร และกฤตภาค

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ (Non-printed material) ประกอบด้วย โสตวัสดุ ทัศนวัสดุ โสตทัศนวัสดุ วัสดุย่อส่วน และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์

ดังนั้นห้องสมุดของสถานศึกษาควรมีทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าอย่างเพียงพอ และหลากหลายประเภทเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นคว้า และเลือกใช้ได้ตามต้องการ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4 ด้านบุคลากร

งานห้องสมุดจะประสบผลสำเร็จและดำเนินไปด้วยดีต้องมีบุคลากรเป็นผู้ดำเนินงาน บุคลากรห้องสมุด ได้แก่ หัวหน้างานห้องสมุด บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และนักการภารโรง บุคคลดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติและหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันออกไป

วาทณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 51-57) กล่าวถึงบุคลากรในห้องสมุด มีหน้าที่หลากหลาย ตามประเภทของงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. งานวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ (Professional works)
2. งานที่ไม่ใช่วิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ (non-professional works)

1. งานวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1.1 มีวุฒิทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ หรือ สารนิเทศศาสตร์
- 1.2 มีความรู้เฉพาะด้าน บรรณารักษ์ต้องมีความรู้ที่สอดคล้องกับประเภทของห้อง

สมุดที่รับผิดชอบ

1.3 มีความศรัทธาต่อวิชาชีพบรรณารักษ์ เพื่อทำงานในความรับผิดชอบเจริญก้าวหน้า ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกสนุกไปกับการทำงานอย่างมีความสุข

1.4 มีอุดมคติในการทำงาน เป็นแนวทางให้งานต่างๆ ผ่านพ้นอุปสรรค และเกิดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

1.5 มีนิสัยรักการอ่าน ช่วยให้บรรณารักษ์เกิดความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในวิชาการต่างๆ อย่างทั่วถึง

1.6 มีความอดทน ขยัน รอบคอบ และซื่อสัตย์ เพื่องานบริการที่ต้องพบกับคนจำนวนมาก หลายประเภทตลอดเวลา

1.7 มีความยุติธรรมและมีอารมณ์ขัน

1.8 มีระเบียบและความคิดสร้างสรรค์

1.9 รู้แหล่งสารนิเทศอย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนางานบริการให้กว้างไกล

1.10 มีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพ เรียบร้อย

2. งานที่ไม่ใช่วิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่

2.1 งานในสำนักเลขานุการ เช่น เลขานุการ เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการเงินและบัญชี นักวิชาการพัสดุ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2.2 งานผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

2.3 งานพิมพ์ดีด เป็นเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด

2.4 งานนักการภารโรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) กล่าวว่า งานบริการเป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ อยู่ตลอดเวลา ผู้ให้บริการจะเป็นคนสร้างความประทับใจได้ดี ผู้ให้บริการจึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ชอบงานบริการ มี Service Minded ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
2. ศึกษางานมีความเข้าใจงานให้ถ่องแท้
3. ฝึกทักษะในการสื่อสาร การซักถาม การสังเกต โดยเฉพาะการสื่อสารประเภท

อวัจนภาษา (Non-Verbal Communication)

4. เน้นในเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส
5. สร้างลักษณะนิสัยในการทำงานที่ดี มีความตั้งใจในการทำงานและเพิ่มค่านิยมใน

การทำงานที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์,

6. มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา เข้าใจธรรมชาติของคน
7. มีความรอบรู้ รอบคอบ โดยเฉพาะแหล่งสารนิเทศ
8. มีความยุติธรรมให้โอกาสแก่ผู้ใช้ทุกคน
9. มีความอดทน
10. ศึกษาความพึงพอใจ ติดตาม ประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้มี

ประสิทธิภาพ

อัมพร ปันศรี (2530 : 177-194) กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือนักบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงาน

ในห้องสมุด มี 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ (Professional Librarian)
2. ประเภทที่ไม่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ (Non – Professional Librarian)

1. ประเภทที่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ ได้แก่ ตำแหน่งบรรณารักษ์ ควรมีคุณสมบัติโดยทั่วไป ดังนี้

- 1.1 มีความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์
- 1.2 เป็นผู้มีความรู้ขั้นสูง คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ

- 1.3 เป็นผู้มีความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุก

ประเภท ทุกเพศ ทุกวัย

- 1.4 มีนิสัยชอบอ่าน ศึกษา ค้นคว้า รักหนังสือ และมีความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของหนังสือ

ไหวของหนังสือ

- 1.5 มีความละเอียด ประณีต อดทน

- 1.6 เป็นคนมีระเบียบวินัย

- 1.7 เป็นคนมีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย จะต้องรู้จักยกย่องผู้อื่น และถ่อมตนอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสาร 1.8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.9 มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ ศึกษาวจาเรียบร้อย มีความสุขุมเยือกเย็น

1.10 มีบุคลิกทั่วไปดี แต่งกายสะอาด เรียบร้อย

2. ประเภทที่ไม่มีความรู้วิชาชีพบรรณารักษ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล นักการภารโรง เป็นต้น

ลักษณะ บำรุงชูเกียรติ (2536 : 130-140) ให้ข้อเสนอแนะว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและบุคลากรสารนิเทศ ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. พัฒนตนเองให้มีศักยภาพในการให้บริการทางวิชาการ และส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ (Knowledge place) อย่างแท้จริง

2. รับรู้พัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อให้เป็นผู้ใช้ และผู้บริการที่ดี

3. มีทักษะในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

Barden (1997 : 37-70) กล่าวถึงการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศว่า ควรมุ่งเน้นในด้านต่อไปนี้

1. การใช้เทคโนโลยีและการจัดระบบเครือข่าย (Technology skill and network management)

2. การใส่ใจต่อความต้องการของผู้ใช้ (Customer care)

3. การจัดการ การจัดเก็บ และการค้นคืนสารสนเทศ (Media management, storage and retrieval)

4. การพัฒนารูปแบบเชิงธุรกิจให้แก่บุคลากรและห้องสมุด (Business evelopment)

จากความคิดเห็นต่างๆ ดังกล่าวเบื้องต้น ทอจะสรุปได้ว่าคุณลักษณะต่างๆ โดยทั่วไปของบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นที่ต้องการ ได้แก่

1. คุณสมบัติทางวิชาการและวิชาชีพ

1.1 มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ สามารถเสนอบริการที่มีประสิทธิภาพ และแนะนำผู้ใช้บริการได้ รวมทั้งรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารนิเทศกับงานห้องสมุด

1.2 มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาห้องสมุดที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง

1.3 เป็นผู้มีความรู้สูง รักงานห้องสมุด มุ่งมั่นที่จะใช้สติปัญญาเพื่อวิชาชีพ

บรรณารักษ์

1.4 ติดตามความเคลื่อนไหวในวิชาชีพบรรณารักษ์และวิชาการต่างๆ หมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และทำตนให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

1.5 ร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นหรือสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษ์ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับบุคลากรในสาขาอื่นด้วย

1.6 รักหนังสือ รักการอ่านและการค้นคว้าวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
1.7 รับรู้พัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อให้เป็นผู้ใช้ และผู้บริการที่ดี
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 มีทักษะในการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

1.9 การใส่ใจต่อความต้องการของผู้ใช้

2. คุณสมบัติส่วนบุคคล

2.1 มีบุคลิกดี เช่น กิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อย แต่งกายสะอาด

2.2 มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด มีความสามารถในการจัดการและการแก้ปัญหา

2.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พยายามจัดบริการใหม่ๆ ปรับปรุงและจัดห้องสมุด

ให้ดูสวยงามแปลกใหม่อยู่เสมอ

2.4 มีความละเอียดประณีต มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยดี อดทน ขยัน และ

ตรงต่อเวลา

2.5 มีอารมณ์ดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

2.6 มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยา และสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักยกย่องผู้อื่นและถ่อมตน มีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย

2.7 มีสุขภาพแข็งแรง

2.4.5 ด้านการบริการ

การบริการ คือ งานหัวใจของห้องสมุด เพราะการดำเนินงานห้องสมุดทุกแห่งก็เพื่อที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ดีที่สุด และให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์มากที่สุด ประเภทของการบริการนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงขอบเขตของการบริการไว้หลายท่าน ดังนี้

เอ็ดมุนด์ ทสันประสิทธิ์ผล (2542 : 19-20) กล่าวว่าห้องสมุดส่วนใหญ่จะมีบริการพื้นฐานเหมือนกัน ส่วนบริการพิเศษขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ และความพร้อมของห้องสมุดนั้นๆ ดังต่อไปนี้

1. บริการพื้นฐาน

1.1 บริการจ่าย – รับ (Circulation Service)

1.2 บริการหนังสือสงวน (Reserved Book Service)

1.3 บริการสอนหรือแนะนำการใช้ห้องสมุด

2. บริการพิเศษ

2.1 บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Inter Library Loan)

2.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (Reference Service)

2.3 บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service)

2.4 บริการสืบค้นสารนิเทศทางไกล (Internet)

ประทีป จรัสรุ่งรวิตร (2542 : 17-19) อธิบายถึงห้องสมุดประเภทต่างๆ ควรจัดให้มีงาน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
บริการดังนี้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บริการให้ยืมหนังสือ
2. บริการจองหนังสือจองหรือหนังสือสำรอง
3. บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า หรือบริการเอกสารสนเทศ
4. บริการสอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด
5. บริการแนะนำและช่วยเหลือการอ่าน
6. บริการรวบรวมบรรณานุกรม
7. บริการจัดทำบรรณนิวารสาร
8. บริการข่าวสารทันสมัย
9. บริการทำสาระสังเขป
10. บริการถ่ายสำเนาและแปลเอกสาร
11. บริการยืมระหว่างห้องสมุด
12. บริการความรู้แก่ชุมชน

การให้บริการของห้องสมุดมีทั้งการให้บริการพื้นฐานทั่วไป การให้บริการในรูปแบบเชิงวิชาการ ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น ความต้องการของผู้ใช้จึงแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (นิธิมา สังคหะ. 2538 : 95) คือ

1. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การมีที่นั่งอ่านที่ได้มาตรฐานและเพียงพอ การมีบรรยากาศของการศึกษาค้นคว้า การมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร ห้องน้ำ และการมีกฎระเบียบที่ไม่เคร่งครัด
2. ด้านข้อมูลข่าวสาร ห้องสมุดควรจัดหาข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ครอบคลุมและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนั้นควรมีเครื่องมือช่วยค้นที่มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง
3. ด้านบริการ นอกจากบริการพื้นฐานแล้ว ห้องสมุดควรจัดให้มีบริการใหม่ๆ ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. บุคลากรผู้ให้บริการ นอกจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ให้บริการที่ดีแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความสามารถในการให้คำแนะนำหรือสอนให้ผู้ใช้เข้าใจได้ เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ใช้ได้ เป็นผู้รอบรู้เป็นตัวกลางระหว่างห้องสมุด และมีความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมนึก คีรีโต (2538 : 23-37) กล่าวว่า ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารจำนวนมากอยู่ในรูปฐานข้อมูลทั้งที่เป็นข้อความ ภาพกราฟิก และเสียง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนและการค้นคว้าวิจัย ผู้เรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางวิชาการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถสืบค้นสารนิเทศทางออนไลน์จากห้องสมุดดิจิทัล ซึ่งมีข้อมูลทั้งในรูปของบรรณานุกรม และเนื้อหาเต็มของเอกสาร

บุญเรือง เนียมหอม (2540 : 85) กล่าวว่าอินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นแหล่งสำคัญในการจัดเตรียมทรัพยากรในการเรียนการสอน เผยแพร่ กระจาย หรือแจกจ่ายเครื่องมือต่างๆ ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

Chisenga (1999 : 37-38) กล่าวว่านักศึกษามหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่างๆ ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้า และการวิจัย เช่น การวิจัย โครงการต่างๆ การสร้างโปรแกรมการสอนทางไกล การผลิตสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์บนเว็ลด์ไวด์เว็บ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกลุ่มอภิปราย เป็นต้น

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงการบริการของห้องสมุดที่สำคัญๆ มาแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการ ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าสำนักหอสมุดกลาง ควรมีการบริการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในเรื่องต่อไปนี้

1. การบริการยืม - คืน (Circulation Service)

บริการยืม - คืน หรือบริการให้ยืม (Borrowing Service) เป็นบริการสำคัญอันดับแรก ของห้องสมุด ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอให้มีการใช้ประโยชน์จากวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุด บริการนี้มีหน้าที่ให้ยืมและรับคืนวัสดุสิ่งพิมพ์ตามความต้องการของผู้ใช้ อำนวยความสะดวกในการค้นหาสิ่งที่ต้องการให้แก่ผู้ใช้ด้วยการดูแลรักษาสภาพ และจัดเก็บวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ให้เรียบร้อย ถูกต้องตามระบบการจัดหมวดหมู่ที่ห้องสมุดใช้ เก็บสถิติการจ่าย-รับ และจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด งานบริการจ่าย-รับถือเป็นหน้าที่ของห้องสมุดแต่ละแห่งจะกำหนดระเบียบขึ้นเอง และปิดประกาศให้ทราบ โดยทั่วกันเพื่อจะทำให้ผู้ใช้รู้ถึงสิทธิของตนเอง ทั้งจะเป็นการทำให้งานในหน้าที่เรียบร้อยขึ้นด้วย

2. การบริการหนังสือจอง (Reserved Book Service)

บริการหนังสือจองห้องสมุดบางแห่งเรียกว่า บริการหนังสือสำรองหรือบริการหนังสือสงวน เป็นบริการจัดหนังสือและวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่มีจำนวนน้อยในห้องสมุดแต่จะมีผู้ต้องการใช้มากแยกไว้ต่างหากจากหนังสือทั่วไป กำหนดระเบียบการใช้ให้แตกต่างจากการใช้หนังสือทั่วไป โดยจำกัดจำนวนเล่มที่ให้ยืม ระยะเวลาการยืมและลำดับก่อนหลังในการติดต่อขอยืม เพื่อให้มีการหมุนเวียนใช้กันได้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม กำหนดค่าปรับหนังสือจองที่เกินกำหนดให้สูงกว่าค่าปรับหนังสือทั่วไป หนังสือจองแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 หนังสือของต่อจากผู้อื่น (Individual Reserved Book) ได้แก่ หนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่ให้ยืมได้ตามปกติ แต่เมื่อมีผู้ต้องการใช้มากและมีผู้อื่นยืมไปก่อน ผู้ที่ต้องการใช้คนต่อไปต้องลงชื่อจองล่วงหน้าไว้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อจะได้ขอยืมต่อภายหลังที่หนังสือเล่มนั้นถูกนำมาคืนห้องสมุด ซึ่งจะแจ้งให้ผู้จองมารับได้ ถ้ามีผู้จองหลายคนก็จะยืมได้ตามลำดับก่อน-หลังการจอง

หนังสือของที่ใช้เป็นกลุ่ม (Group Reserved Book) ได้แก่ หนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาทุกคนอ่านเพื่อประกอบการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งหรือประกอบการทำรายงานหรือภาคนิพนธ์ตามที่อาจารย์กำหนดในรายวิชาต่างๆ แต่หนังสือและวัสดุการอ่านดังกล่าวมีอยู่น้อยเล่ม ทางห้องสมุดจึงได้จัดแยกไว้ต่างหากตามรายชื่อหนังสือและวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่อาจารย์แจ้งมา หรือตามที่ห้องสมุดเห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาทุกคนมีโอกาสใช้หนังสือและวัสดุการอ่านเหล่านั้นโดยทั่วถึงกัน (สุพัตรา สิ้นชัยสุข. 2532 : 18-19)

3. บริการตอบคำถามและค้นคว้า (Reference Service)

เป็นการบริการที่ช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุดให้ได้รับข่าวสาร ความรู้ เรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการ โดยห้องสมุดจัดให้มีบรรณารักษ์ตอบคำถาม เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าและการให้คำแนะนำ คำถามที่ถามมีหลายประเภท เช่น คำถามทั่วไป คำถามอ้างอิง คำถามค้นคว้าและคำถามวิจัย เป็นต้น

4. การบริการสอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด (Library Instruction Service)

จุดมุ่งหมายของการให้การศึกษา เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางในการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ห้องสมุดและสถาบันที่ห้องสมุดสังกัดอยู่ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 4.1 เพื่อกระตุ้นและโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าไปใช้ห้องสมุดมากขึ้น
- 4.2 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักการใช้ห้องสมุดมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับห้องสมุดอื่นๆ ได้
- 4.3 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ในห้องสมุด ตลอดจนบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุด
- 4.4 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองในการใช้ห้องสมุดและมีมารยาทที่ดีในการเข้าไปใช้ห้องสมุด
- 4.5 เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีทัศนคติที่ดี ตลอดจนเกิดความมั่นใจในประสิทธิภาพของห้องสมุดและบุคลากรห้องสมุด
- 4.6 เพื่อเป็นการประหยัดเวลาการทำงานของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ไม่ต้องคอยตอบคำถามต่อผู้ใช้ห้องสมุดอยู่ตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การบริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service)

เป็นการบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทราบข้อเท็จจริงข่าวสารหรือความก้าวหน้าใหม่ๆ ในวิชาที่เกี่ยวข้องให้เร็วที่สุด โดยการถ่ายสำเนาสารบัญเรื่อง ในวารสารเล่มใหม่สุดที่ห้องสมุดได้รับและแจ้งรายการสิ่งพิมพ์ใหม่ๆ ที่ห้องสมุดได้รับ ประกาศให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทราบ

6. การบริการรวบรวมบรรณานุกรม (Bibliographic Service)

การรวบรวมรายชื่อหนังสือ วัสดุการอ่านอื่นๆ อย่างมีแบบแผน ตามชนิดของสิ่งพิมพ์ๆ ด้วยการให้รายละเอียดแต่ละเรื่องเกี่ยวกับ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์ ปีที่พิมพ์ เลขหน้า รวมทั้งอาจจะเป็นบรรณนิทัศน์สังเขป หรือสาระประกอบด้วยความเหมาะสม

7. การบริการถ่ายเอกสารและสำเนา (Photocopy Service)

เป็นการบริการที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายตามห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทั่วไป เพราะช่วยประหยัดเวลาในการคัดเลือก ในกรณีที่ห้องสมุดไม่อนุญาตให้นำหนังสือบางเล่มหรือสิ่งพิมพ์บางประเภทออกนอกห้องสมุด นอกจากนี้ยังช่วยรักษาดัชนีฉบับให้มีสภาพคงทนถาวร หรือในกรณีที่ดัชนีฉบับมีราคาแพงมากจะช่วยลดภาระในการซื้อดัชนีฉบับเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังช่วยลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากการฉีก กรีดสิ่งพิมพ์อีกด้วย

8. บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Inter Library Loan)

เป็นระบบการยืมระหว่างห้องสมุดที่มีลักษณะงาน ใกล้เคียงกันเพื่อวัตถุประสงค์ช่วยงานค้นคว้าสำหรับการศึกษาหรืองานวิจัย ด้วยการใช้ระเบียบการยืมทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน ซึ่งเป็นการตกลงกำหนดระเบียบการปฏิบัติที่สะดวก ประกอบด้วยรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการและการพัฒนาทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้งานบริการมีประสิทธิภาพ ส่วนมากจะให้บริการในรูปแบบของเอกสารสำเนา เพื่อไม่ให้เป็นปัญหาติดตามทวงหรือการสูญหายของต้นฉบับจริง

9. บริการจัดทำสาระสังเขป (Abstracting Service)

เป็นบริการย่อเรื่องของบทความทางวิชาการจากหนังสือ วารสาร หรือเอกสารอื่นๆ พร้อมทั้งให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม ซึ่งจะจัดทำตามความต้องการของผู้ใช้เป็นครั้งคราวหรือจัดทำเป็นประจำ

10. บริการดรรชนีวารสาร

เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเพื่อช่วยผู้ใช้ในการค้นบทความวารสาร อาจจัดทำในรูปแบบของบัตรรายการหรือจัดพิมพ์ในรูปแบบเล่มให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม

11. บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้แก่การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร ฐานข้อมูล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การจัดการและบริการทรัพยากรสารสนเทศได้หลายรูปแบบ ทำให้เกิดแนวคิด ห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library) ห้องสมุดเสมือนจริง (Virtual Library) และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดลูกผสม (Hybrid Library) ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ โดยระบบเชื่อมต่อที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถเข้าถึงสารนิเทศ โดยไม่จำกัดรูปแบบของสารนิเทศ.

12. บริการฐานข้อมูล ที่จัดบริการไว้ให้กับผู้ใช้สืบค้นข้อมูลมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

12.1 ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ (On-line database search) ฐานข้อมูลออนไลน์เข้าถึงโดยผ่านระบบโทรคมนาคม โดยมีคอมพิวเตอร์เป็นที่เก็บฐานข้อมูลขนาดใหญ่หลายฐานข้อมูล และสามารถส่งข้อมูลแก่ผู้ใช้ที่อยู่ปลายทางที่ห่างไกลได้ ผู้ใช้จะติดต่อคอมพิวเตอร์กลางด้วยโทรศัพท์ผ่านโมเด็ม และสามารถค้นหาเรียกสารนิเทศได้โดยใช้โปรแกรมการหา และค้นคืนที่ติดตั้งในระบบ เช่น ฐานข้อมูล IEEE/IEE Electronic Library (IEL), DAO (Dissertation Abstracts Online), ACM Digital Library เป็นต้น

12.2 ฐานข้อมูลซีดี-รอม (CD-ROM database search) ซีดี-รอมเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีรูปร่างเหมือนแผ่นบันทึกเสียง ถึงที่บันทึกไว้บนซีดี-รอมเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถอ่านและแสดงได้บนจอคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลซีดี-รอม ประกอบด้วยสองส่วนคือ ไฟล์ข้อมูลและโปรแกรมบรรจุลงบนแผ่นเดียวกัน สารนิเทศที่บรรจุไว้ส่วนใหญ่เป็นบรรณานุกรม วรรณคดีและสาระสังเขป และนามานุกรม เช่น ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ประเทศไทย, ฐานข้อมูล CAB ABSTRACTS เป็นต้น

12.3 ฐานข้อมูลทรัพยากรสารนิเทศ เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเอง หรือกลุ่มห้องสมุดร่วมกันจัดทำ โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องสมุด เป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น การยืมระหว่างห้องสมุด ฐานข้อมูลทรัพยากรสารนิเทศจะช่วยให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการค้นหา หนังสือ วิทยานิพนธ์ วรรณคดี สารสังเขป ฯลฯ สถาบันบริการสารนิเทศระดับอุดมศึกษาเกือบทุกแห่งจะมีบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อสอบถามข้อสงสัยพิมพ์ ผู้แต่ง หัวเรื่อง โดยไม่จำเป็นต้องใช้บัตรรายการ ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้ด้วยตนเองอย่างง่ายดาย เพราะมีคำอธิบายแนะนำวิธีใช้ไว้ให้

13. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

เป็นบริการที่แนะนำให้ผู้ใช้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเลือกใช้ทรัพยากรสารนิเทศได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์สูงสุด ผู้ใช้รู้จักและเข้าใจ กฎ ระเบียบ และบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดให้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และระหว่างหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด และเป็นการรวบรวมปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ นำมาปรับปรุงให้งานห้องสมุดพัฒนาและเพิ่มปริมาณ ทั้งเป็นการสนองความต้องการได้ตรงจุดประสงค์

14. บริการพิเศษอื่นๆ

เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ เช่น บริการจัดส่งเอกสารให้แก่ผู้ใช้ บริการขอใช้ห้องประชุม ห้องสัมมนาเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขจรวรรณ คมณา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุด คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเล่มละครั้ง โดยใช้เวลาว่างจากการสอนมาเข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุด มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นหาและยืมหนังสือมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อค้นคว้าหาความรู้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย วิธีการค้นหาเอกสารที่ต้องการส่วนใหญ่ใช้วิธีค้นหาจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุดจัดไว้ให้บริการผ่านระบบเครือข่าย OPAC (Online Public Access Catalog) อาจารย์มีความต้องการใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับมาก รองลงมาคือบริการสืบค้นหนังสือโดยใช้คอมพิวเตอร์ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการและทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในด้านบริการต่างๆ ควรที่จะเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล (OPAC) และบริการ INTERNET ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุดควรเข้มงวดกับนักศึกษาในเรื่องการแต่งกายในสถานที่ราชการ ในขณะที่ในห้องสมุดไม่ควรเสียงดังและไม่ควรใช้อุปกรณ์สื่อสารต่างๆ เพราะรบกวนผู้อื่น ควรหาวิธีการยืมหนังสือไม่ให้หาย และควรขยายเวลายืมวารสารให้มากขึ้น

กัทลียา ปริธานี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ยมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้เพื่อค้นหาและอ่านหนังสือ/เอกสารเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุด โดยเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาใช้วิธีค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ บางครั้งนักศึกษาไม่สามารถหาหนังสือและเอกสารได้ มีสาเหตุมาจากหนังสือและเอกสารมีรายการในฐานข้อมูลแต่ไม่พบหนังสือและเอกสารบนชั้น

จิราพรรณ อินทศิริพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของอาจารย์ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการใช้ห้องสมุดโดยการศึกษาดูด้วยตนเอง ส่วนใหญ่จะเข้าใช้บริการเมื่อต้องการค้นหาสารสนเทศ วิธีการค้นหาสารสนเทศใช้วิธีการค้นหาจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ค้นหาอินเทอร์เน็ต และเดินดูจากชั้นหนังสือ ความต้องการบริการด้านการค้นหา/เครือข่ายอินเทอร์เน็ต คือ ทั้งบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้มาก คือ บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบน Web ความต้องการบริการด้านอื่นๆ คือ ทั้งบุคลากรและนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้มากคือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด

ฉันทจิต หาญเผชิญ (2543 : 150) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของข้อเสนอแนะเรื่อง บุคลากร คือ ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้เพียงพอที่จะช่วยกันคว้า เนื่องจากห้องสมุดธนาคาร ไทยพาณิชย์เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ความก้าวหน้าและวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีมีการ พัฒนาอย่างรวดเร็ว บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่วิธีการใช้ด้าน ต่างๆ ให้แก่ผู้ใช้เพื่อที่จะค้นหาสารสนเทศให้ได้ตรงกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

นพลักษณ์ ทองศาสตรา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ทรัพยากร สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศคล้ายๆ กัน ต้องการ ใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อค้นคว้าสิ่งพิมพ์เพื่อทำรายงาน/สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์มากที่สุด สัปดาห์ ละ 1 ครั้ง นักศึกษาปริญญาโทมีความเห็นว่า ทรัพยากรสารสนเทศมีความสำคัญและจำเป็นต่อการ เรียนมาก

นवलลอ จุลฟูปสาสน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มการพัฒนา ทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการของห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จะมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดด้าน สัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในการจัดหาทรัพยากรเพื่อลดความซ้ำซ้อนและประหยัด งบประมาณ ทั้งนี้ผู้ใช้ห้องสมุดมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด จะมี การหางบประมาณเพิ่มเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้พอเพียงกับความต้องการใช้ และครอบคลุม ทุกๆ สาขาวิชา รวมทั้งจัดหาแหล่งข้อมูลทางสัตวแพทย์ภาคเหนือ ทั้งนี้การจัดหาจะเป็นในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารฉบับเต็มมากขึ้น เพื่อให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์หรือห้องสมุดดิจิทัล แต่ทรัพยากรสารสนเทศที่จำเป็นต้องมีในรูปสิ่งพิมพ์ยังคงมีอยู่ แต่ลดจำนวนลง สำหรับในด้านการ ให้บริการห้องสมุดนั้น ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือและบริการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่าง ห้องสมุดทุกๆ แห่ง จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งบทบาทของ บุคลากรห้องสมุดจะทำงานในเชิงรุก และมีความรู้ความชำนาญเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ และจะมี เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยให้บริการมากขึ้น จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ห้องสมุดทราบถึง ทรัพยากรและบริการที่ห้องสมุดมี

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 23-35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้และความต้องการสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในระดับปานกลาง ในขณะที่มีความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับมาก สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีค่าเฉลี่ยการ ใช้มากที่สุด คือหนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับปัจจุบัน รองลงมาคือตำราและเอกสารประกอบการสอน และหนังสือวิชาการภาษาไทย ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุดคือ เว็บไซต์ค้นหาที่

เอกสารนี้ทำขึ้นเพื่อการศึกษาในประเทศไทย ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุดคือ เว็บไซต์ค้นหาที่ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็น Search engine จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และเว็บไซต์มหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับมีการใช้ และมีความต้องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดในระดับมาก ดังนั้น สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้และต้องการใช้มากที่สุด คือเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์

ทัศพร กาญจนารักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและ ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุด สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงของนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบกและนักศึกษา วิทยาลัยการทัพบก ผลการวิจัยพบว่า นายทหารนักเรียน และนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก ต้องการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ของ กองทัพบก ได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดจากบรรณารักษ์แนะนำ นายทหารนักเรียน ค้นหาเรื่อง ที่ต้องการโดยถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นายทหารนักเรียน และนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก มีความ ต้องการใช้สารสนเทศประเภทตำราทางการทหาร เพื่อประกอบการเรียนและการค้นคว้าวิจัย และมีความ ต้องการใช้คอมพิวเตอร์และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า มีปัญหาในการใช้อาคาร สถานที่และครุภัณฑ์ คือ ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ

บังอร คำประเทศ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการ บริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงิน พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันการเงิน มีความเห็น ว่า ลักษณะกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ที่ใช้มากที่สุด คือ การให้บริการ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ ความ ต้องการของผู้ใช้แต่ละบุคคล และมีการจัดบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างรวดเร็ว และเพียงพอ มีการใช้กลยุทธ์ด้านสถานที่คือการจัดตกแต่งห้องสมุดให้สะอาดเป็นระเบียบสวยงามให้ น่าเข้าใช้บริการ มีการใช้กลยุทธ์ด้านเวลาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริการห้องสมุดสถาบัน การเงิน เพราะสถาบันการเงินมีความต้องการ ข้อมูล ข่าวสารในการประกอบการปฏิบัติงานอย่าง รวดเร็ว จึงต้องมีการบริการที่รวดเร็วและมีการใช้วิธีการรวบรวมสารนิเทศไว้อย่างเป็นหมวดหมู่เพื่อ ความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาสารนิเทศเมื่อผู้ใช้ห้องสมุดต้องการสารนิเทศ ควบคู่ไปกับการ ให้บริการให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้ หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผล การวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดคณะสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อศึกษา ค้นคว้าประกอบการทำรายงาน ภาค นิพนธ์ นักศึกษาประสบปัญหาไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด และห้องสมุดไม่มีเทคโนโลยีทันสมัยช่วย ค้นหาสารนิเทศได้สะดวก รวดเร็ว นักศึกษาต้องการบริการทุกประเภทในระดับมาก ได้แก่ บริการยืม- คืนหนังสือ สืบค้นข้อมูลบรรณารายการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการถ่าย เอกสาร บริการเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางคณะ/ภาควิชา ห้องอ่านหนังสือที่มีโต๊ะรวม ที่นั่งสบาย และ ป้ายแผนผังห้องสมุด สภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่มีระเบียบ สะอาด แสงสว่างเพียงพอ เงียบสงบ และมีเครื่องปรับอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิทักษ์ พรหมสถิตย์ (2545 : 64-67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการห้องสมุดนั้นต้องคำนึงถึงความทันสมัยของห้องสมุด ขนาดของห้องสมุด การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการค้นหาหนังสือ มนุษย์สัมพันธ์ของบรรณารักษ์ การแนะนำการใช้ห้องสมุด การบริการถ่ายเอกสาร ความหลากหลายของหนังสือในการเรียน เสี่ยงรบกวนจากภายนอก และความเหมาะสมของเวลาปิด-เปิดบริการของห้องสมุด

มนัญญา ทองสิมา (2548 : 97-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาโท และคณาจารย์ที่มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางในระดับมาก คือ การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร การจัดให้มีฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทความวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม วารสารงานวิจัย วารสารวิชาการ บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาวาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ และบริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์

เรณูกา สันธิ และคณะ (2545 : บทความย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของห้องสมุดในระดับมาก คือ บริการค้นหาเอกสารในห้องสมุดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ OPAC บริการยืม-คืนหนังสือ/เอกสาร และบริการวารสาร หนังสือพิมพ์ นักศึกษามีความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในระดับมาก คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย หนังสือพิมพ์ภาษาไทย หนังสืออ้างอิงภาษาไทย และวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าแบบอิสระ

วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์ (2544 : บทความย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้นหาและอ่านหนังสือ/เอกสาร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดโดยเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นหาหนังสือ/เอกสารที่ต้องการได้เป็นส่วนมาก กรณีที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้เนื่องจากมีรายการในฐานข้อมูลแต่ไม่พบหนังสือบนชั้น ผู้ใช้ห้องสมุดใช้และต้องการบริการวารสาร/หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยและหนังสือภาษาไทย ส่วนปัญหาในการใช้บริการและทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้น OPAC ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ มีเสียงรบกวนจากผู้ใช้งานข้างเคียง ที่นั่งอ่านมีจำนวนน้อยและพื้นที่ห้องสมุดคับแคบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศุจินน สุภโสภาส (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดกลางหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า การทำรายงานและเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก รองลงมาได้แก่เพื่อประกอบการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์และโสตทัศนคือ หาไม่พบ รองลงมา คือทรัพยากรสารสนเทศสวางผิดที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาที่เหมาะสม และใช้เวลาในการค้นหามาก สำหรับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือระบบขัดข้อง ช้า ไม่มีประสิทธิภาพ ใช้เวลาในการสืบค้นมาก และใช้ไม่เป็น ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้

สายฝน นุชา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและอาจารย์ มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการเพื่อศึกษาค้นคว้า พัฒนาความรู้ทางอาชีพ และเข้าถึงสารสนเทศด้วยวิธีการค้นจากโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติมากที่สุด ส่วนใหญ่ทราบและเคยใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้สารสนเทศ พบว่า ประเภทของสารสนเทศมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรจัดให้มีสารสนเทศทุกประเภทและให้ครอบคลุมหลักสูตรการเรียนการสอน และมีเสียงดังรบกวนซึ่งเกิดจากการสนทนากันทั้งผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ นอกจากนี้ยังเกิดจากเครื่องมือสื่อสารต่างๆ

สุณิพร อมตพร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุด โรงเรียนนายเรือ พบว่า ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ และตำราภาษาไทย วิทยทัศน์ และซีดี-รอม สาขาวิชาที่ต้องการใช้มาก ได้แก่ คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ บริการสารสนเทศที่ต้องการใช้มาก คือ บริการอินเทอร์เน็ต บริการถ่ายเอกสาร และบริการสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่นักเรียนนายเรือประสบมาก คือ วารสารที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย และมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ

สุรีย์ นุหงามงคล และคณะ (2546 : 110-117) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา มีดังนี้ ความเพียงพอของแสงสว่างภายในอาคาร ห้องน้ำที่สะอาด จำนวนและประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ ทัศนียภาพของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการ ความรวดเร็วในการให้บริการ ความเพียงพอของฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ที่ให้บริการ บริการถ่ายสำเนาเอกสาร ความเพียงพอของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Aseery (2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 8 แห่ง มีบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด วิธีการค้นหาหนังสือที่ชั้น การใช้ตู้บัตรรายการ และการสืบค้นออนไลน์ บริการคอมพิวเตอร์ช่วยสืบค้น เปิดสอนแนะนำการใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน แนะนำวัสดุห้องสมุด และการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

Fidzani (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545 : 27) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัย Botswana โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศและความรู้สึกที่มีต่อบริการของห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า การแนะนำการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ตลอดจนวิธีการใช้บริการต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ วารสารและหนังสือตำรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย นักศึกษาต้องการให้มีการสอน การใช้ห้องสมุด และเสนอแนะให้มีการนำกลยุทธ์ทางด้านการตลาดในเชิงรุกมาใช้ ทั้งในส่วนของการบริการและการดำเนินงานของห้องสมุด

Clabo (2002 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสามมณฑลทางตะวันออกของมลรัฐเทนเนสซี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีจุดประสงค์ในการมาใช้ห้องสมุด คือ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ หนังสืออ่านเล่นที่มีความบันเทิง รวมทั้งความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการค้นคว้า และนักเรียนจะมาใช้ห้องสมุดกับผู้ปกครอง โดยชอบมาใช้ห้องสมุดของโรงเรียน มากกว่าไปใช้ห้องสมุดประชาชน เนื่องจากห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการมากกว่า โดยครูสอนภาษาอังกฤษ และผู้ปกครองจะเป็นบุคคลที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด และนักเรียนหญิงจะเข้ามามีห้องสมุดมากกว่านักเรียนชาย

Clougherty (1998 : 572) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้ห้องสมุดและการใช้บริการของนักศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไอโอวา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการค้นหาหนังสือบนชั้น ไม่พบ หนังสือหาย หนังสือวางผิดที่ และห้องสมุดไม่มีหนังสือตามรายการที่ปรากฏจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ข้อเสนอแนะปรับปรุงห้องสมุดทั้งของคณะ และห้องสมุดกลาง พัฒนาบุคลากร เพิ่มบุคลากรในการให้บริการสารสนเทศ ให้มีความสำคัญกับการให้บริการของห้องสมุดและแหล่งทรัพยากร

Ferguson (2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ห้องสมุดและความต้องการสารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทย์และ วิศวกรรมที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายและมีความทันสมัย โดยเฉพาะสารสนเทศที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน ห้องสมุดต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการสืบค้นข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต และบริการห้องสมุดเสมือนที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ

Harwood and Budder (1998 : 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของ นักศึกษาในการเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไวคาโต นิวซีแลนด์ พบว่าความคาดหวังของนักศึกษา ต้องการให้ทรัพยากรสารสนเทศจัดวางบนชั้นอย่างถูกต้อง การค้นข้อมูลจาก OPAC มีความถูกต้อง และค้นหาข้อมูลได้กว้าง บริการถ่ายเอกสารให้มีคุณภาพ และต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสือตรง ตามหลักสูตร ข้อเสนอแนะอื่นๆ ไม่ควรมีเสียงดังในห้องสมุด จัดบุคลากรสำรวจการจัดชั้นหนังสือ ชั้นวารสารเพื่อจัดเก็บหนังสือและวางวารสารให้ตรงตามหมวดหมู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
 - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมจำนวน 15,674 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Robert V. Krejcie และ Earlyle W. Morgan (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) จากจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวม 377 คน จำแนกเป็นนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 155 คน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 37 คน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 31 คน คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 55 คน คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 62 คน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 8 คน โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 17 คน และวิทยาเขตชุมพร จำนวน 13 คน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร และวิทยาเขตชุมพร ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจำนวนคณะละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 430 คน แล้วเทียบบัญญัติไตรยางค์กับจำนวนประชากรแต่ละคณะดังตารางต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คณะ	นักศึกษาระดับปริญญาตรี	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	6,423	155
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	1,534	37
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	1,300	31
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	2,276	55
คณะวิทยาศาสตร์	2,589	62
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	293	30
โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร	719	30
วิทยาเขตชุมพร	540	30
รวม	15,674	430

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ บริการห้องสมุด การศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นตัวกำหนดขอบเขต และ โครงสร้างของแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น คำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า ุฒทหารลาดกระบัง ใน 5 ด้าน คือ

1. ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 22 ข้อ
2. ด้านครุภัณฑ์ จำนวน 11 ข้อ
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด จำนวน 15 ข้อ
4. ด้านบุคลากร จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการบริการ จำนวน 29 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนทั้งหมด 83 ข้อ โดยกำหนดน้ำหนักของแบบสอบถามประมาณค่าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษารวม 5 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

1. ผศ.กิติพงษ์ มะโน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง สจล.
2. นางสาวสุรีย์ บุษงามงคล บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุดกลาง สจล.
3. นางกมลรัตน์ ตันคำเกตุร บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 สำนักหอสมุดกลาง สจล.
4. นางจิราภรณ์ ชื่นปรีชา บรรณารักษ์ชำนาญการ ระดับ 8 ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สจล.
5. นางศรีไพร เกษดี หัวหน้าฝ่ายบริการสารนิเทศ สำนักหอสมุดกลาง สจล.

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความเหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามอย่างละเอียดดีแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากบุคคลที่เข้ามาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง

2. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Cronbach ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95 จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง และการรวบรวมเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จ้างนักศึกษาเก็บข้อมูล โดยไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร วิทยาเขตชุมพร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในระหว่างวันที่ 22 มกราคม — 15 กุมภาพันธ์ 2549 แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 480 ชุด

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และตรวจสอบจำนวนความถูกต้องของแบบสอบถามได้ 430 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.6

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม-SPSS for Windows โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 คือ เป็นแบบสอบถามความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวมทุกด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ เกณฑ์การแปรความหมายของค่าเฉลี่ยมีดังนี้

4.50 — 5.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 — 4.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

2.50 — 3.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 — 2.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1.00 — 1.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2548 จำแนกตามคณะ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ F-test และทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe'

ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
5. F-test และทดสอบรายคู่โดยวิธี Scheffe'

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านครุภัณฑ์
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริการ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ 8 คณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร และวิทยาเขตชุมพร

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเป็นนักศึกษาสังกัด		
คณะวิศวกรรมศาสตร์	155	36.00
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	37	8.60
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	31	7.20
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	55	12.80
คณะวิทยาศาสตร์	62	14.40
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	30	7.00
โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร	30	7.00
วิทยาเขตชุมพร	30	7.00
รวม	430	100.00
2. สถานภาพการเป็นสมาชิกสำนักหอสมุดกลาง		
เป็น	314	73.00
ไม่เป็น	116	27.00
รวม	430	100.00
3. ความถี่ในการเข้าใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง		
น้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	115	26.70
มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	141	32.80
น้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือน	74	17.20
มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน	64	14.90
อื่นๆ (โปรดระบุ)	36	8.40
เกือบทุกวัน		
ทุกวันช่วงสอบ		
เทอมละ 2-3 ครั้ง		
นานๆ ครั้ง		
รวม	430	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. ช่วงเวลาที่สะดวกมาเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ช่วงเช้า (08.30 – 12.00 น.)	55	8.10
ช่วงกลางวัน (12.00 – 13.00 น.)	101	14.80
ช่วงบ่าย (13.00 – 16.00 น.)	168	24.70
ช่วงเย็น (16.00 – 19.45 น.)	227	33.30
ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์	130	19.10
5. การขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการตามปกติ		
วันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 - 19.45 น.	93	21.60
วันเสาร์ - วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 16.00 น.		
วันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 - 21.00 น.	337	78.40
วันเสาร์ - วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 18.00 น.		
รวม	430	100.00
6. ระยะเวลาการขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการเป็น กรณีพิเศษในช่วงสอบ		
1 สัปดาห์	25	5.80
2 สัปดาห์	120	27.90
3 สัปดาห์	95	22.10
1 เดือน	190	44.20
รวม	430	100.00
7. การขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการเป็นกรณี พิเศษในช่วงสอบ		
วันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 - 22.00 น.	181	42.10
วันเสาร์ - วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 20.00 น.		
วันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 - 24.00 น.	249	57.90
วันเสาร์ - วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 22.00 น.		
รวม	430	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
8. เหตุผลในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่มีในสำนัก หอสมุดกลาง	313	27.80
เพื่อการค้นคว้าข้อมูล	310	27.60
เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำรายงานและวิทยานิพนธ์	175	15.60
นัดหมายการ เช่น บริการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น	113	10.00
เพื่อยืม - คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ	183	16.30
อื่นๆ (โปรดระบุ)	31	2.80
เพื่อยืมหนังสือกับเพื่อน นำหนังสือของตัวเองไปอ่าน พักผ่อนเพราะเย็นดีและสงบ สนทนากับเพื่อน เพื่อพบปะผู้คน		
9. ช่วงเวลาที่ใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด (WebOPAC) หรือบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์		
เวลา 08.30 - 12.00 น.	84	19.50
เวลา 12.00 - 16.00 น.	179	41.60
หลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป	167	38.80
รวม	430	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
10. วิธีการเรียนรู้การใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การนำชมห้องสมุด	62	6.90
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	348	38.80
การอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด	83	9.20
การเรียนรู้จากเพื่อนๆ แนะนำ	231	25.70
การแนะนำของบรรณารักษ์/นักเอกสารสนเทศ/ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	80	8.90
การอ่านคู่มือและแผ่นพับแนะนำการใช้ห้องสมุด	68	7.60
อื่นๆ (โปรดระบุ)	26	2.90
ถามเพื่อน		
น่าจะเปิดอบรมการใช้งานห้องสมุด		
เรียนวิชาการใช้ห้องสมุด		
11. สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการ		
ได้ทุกครั้ง	47	10.90
ได้เกือบทุกครั้ง	170	39.50
ได้เป็นบางครั้ง	193	44.90
ไม่ได้เลย	20	4.70
รวม	430	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
12. เหตุผลที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือและ ทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ได้ตามต้องการ เนื่องจาก (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)		
หนังสือถูกยืมไป	294	46.40
หนังสืออยู่ระหว่างการซ่อมบำรุง	69	10.90
การจัดเรียงหนังสือ/วัสดุ สลับที่ไม่ถูกต้อง	192	30.30
อื่นๆ (โปรดระบุ)	78	12.30
หาไม่เจอ หายไปไหนไม่รู้ ไม่มีหนังสือที่ตรงกับความต้องการ มีคนนำไปอ่านที่โต๊ะก่อน หนังสือมีไม่เพียงพอ และหนังสือค่อนข้างเก่า หนังสือสูญหาย คนที่เอาไปอ่านไม่นำมาเก็บไว้ที่เดิม หนังสือถูกจอง		

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

นักศึกษาสังกัดคณะ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 155 คน คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 62 คน คณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 55 คน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 37 คน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 31 คน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 30 คน โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 30 คน วิทยาเขตชุมพร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00, 14.40, 12.80, 8.60, 7.20, และ 7.00 ตามลำดับ

สถานภาพการเป็นสมาชิก พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเป็นสมาชิก จำนวน 314 คน ไม่เป็นสมาชิก จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 และ 27.00 ตามลำดับ

ความถี่ในการเข้าใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเข้าใช้บริการมากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 141 คน น้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 115 คน น้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือน จำนวน 74 คน มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน จำนวน 64 คน อื่นๆ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80, 26.70, 17.20, 14.90 และ 8.40 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงเวลาที่สะดวกมาเข้าใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางสะดวกมาเข้าใช้บริการช่วงเย็น (16.00–19.45 น.) จำนวน 227 คน ช่วงบ่าย (13.00–16.00 น.) จำนวน 168 คน ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จำนวน 130 คน ช่วงกลางวัน (12.00–13.00 น.) จำนวน 101 คน ช่วงเช้า (08.30–12.00 น.) จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30, 24.70, 19.10, 14.80, และ 8.10 ตามลำดับ

การขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการตามปกติ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการให้ห้องสมุดเปิดให้บริการในวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 21.00 น. และวันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. จำนวน 337 คน เปิดให้บริการในวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 19.45 น. และ วันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 16.00 น. จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 78.40 และ 21.60 ตามลำดับ

ระยะเวลาการขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการเป็นกรณีพิเศษในช่วงสอบ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการนาน 1 เดือน จำนวน 190 คน เปิดบริการนาน 2 สัปดาห์ จำนวน 120 คน เปิดบริการนาน 3 สัปดาห์ จำนวน 95 คน เปิดบริการนาน 1 สัปดาห์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20, 27.90, 22.10, และ 5.80 ตามลำดับ

การขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการเป็นกรณีพิเศษในช่วงสอบ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการในวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 24.00 น. และวันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 22.00 น. จำนวน 249 คน เปิดบริการในวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 22.00 น. และวันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 20.00 น. จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90, และ 42.10 ตามลำดับ

เหตุผลในการมาใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมาใช้บริการเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 313 คน เพื่อการค้นคว้าข้อมูล จำนวน 310 คน เพื่อพิมพ์-คัดทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ จำนวน 183 คน เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำรายงานและวิทยานิพนธ์ จำนวน 175 คน นันทนาการ เช่น บริการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น จำนวน 113 คน อื่นๆ (โปรดระบุ) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80, 27.60, 16.30, 15.60, 10.00, และ 2.80 ตามลำดับ

ช่วงเวลาที่ใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด (WebOPAC) หรือบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเข้าใช้บริการเวลา 12.00 – 16.00 น. จำนวน 179 คน หลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป จำนวน 167 คน เวลา 08.30 – 12.00 น. จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60, 38.80 และ 19.50 ตามลำดับ

การเรียนรู้วิธีการใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง จำนวน 348 คน การเรียนรู้จากเพื่อนๆ แนะนำ จำนวน 231 คน การอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด จำนวน 83 คน การแนะนำของบรรณารักษ์/นักเอกสารสนเทศ/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 80 คน การอ่านคู่มือและแผ่นพับแนะนำการใช้ห้องสมุด จำนวน 68 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อื่นๆ (โปรครระบุ) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80, 25.70, 9.20, 8.90, 7.60, 6.90 และ 2.90 ตามลำดับ

การค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางสามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการได้เป็นบางครั้ง จำนวน 193 คน ได้เกือบทุกครั้ง จำนวน 170 คน ได้ทุกครั้ง จำนวน 47 คน ไม่ได้เลย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90, 39.50, 10.90 และ 4.70 ตามลำดับ

สาเหตุที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ได้ตามต้องการ พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางไม่สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ได้ตามต้องการ เนื่องจาก หนังสือถูกยืมไป จำนวน 294 คน การจัดเรียงหนังสือ/วัสดุ สลับที่ไม่ถูกต้อง จำนวน 192 คน หนังสืออยู่ระหว่างการซ่อมบำรุง จำนวน 69 คน อื่นๆ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40, 30.30, 12.30 และ 10.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทำเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวมทุกด้าน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 – 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวม และรายด้าน

ความต้องการใช้บริการ	n = 430		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. อาคารสถานที่	3.84	.524	มาก	5
2. ทรัพยากร	4.00	.622	มาก	4
3. ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	4.01	.582	มาก	3
4. บุคลากร	4.06	.652	มาก	1
5. การบริการ	4.03	.569	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.99	.511	มาก	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.99

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X}=4.06$) ด้านการบริการ ($\bar{X}=4.03$) ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ($\bar{X}=4.01$) ด้านครุภัณฑ์ ($\bar{X}=4.00$) และด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}=3.84$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการ
ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่	N = 430		ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า	4.07	.790	มาก	3
2. การควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ ตลอดจนแสงสว่างภายในพื้นที่ บริการชั้นหนึ่งเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้	4.00	.772	มาก	5
3. การจัดวางชั้นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนตู้เก็บเอกสาร ให้อยู่ตำแหน่ง ที่สะดวกในการใช้บริการ	3.93	.840	มาก	8
4. การจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดบริเวณทางเข้า ด้านหน้าของอาคาร	3.59	.781	มาก	19
5. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อ สะดวกแก่การใช้บริการ	3.92	.913	มาก	9
6. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบปราศจากเสียงรบกวน	4.00	.970	มาก	6
7. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.08	.849	มาก	2
8. การจัดบริการห้องประชุมย่อยเพื่อการศึกษา ค้นคว้าร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.77	.852	มาก	16
9. การจัดพื้นที่บริการส่วนยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service	3.79	.804	มาก	15
10. การจัดพื้นที่บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้าบริเวณชั้น 1 ของอาคาร ห้องสมุด	3.58	.848	มาก	20
11. การจัดพื้นที่มุมเกมลับสมอง เช่น หมากรุก หมากรุก สแครบเบิ้ล	3.40	1.083	ปานกลาง	22
12. การจัดให้มีพื้นที่ที่สามารถพูดคุยหรือส่งเสียงดังได้ในรูปแบบ Lounge หรือ Kids Zone	3.57	1.186	มาก	21
13. การจัดบริการห้องฉายภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงและส่งเสริมการเรียนรู้	3.90	.904	มาก	10
14. การจัดพื้นที่สีเขียวภายในอาคารเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.85	.909	มาก	13
15. การจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยโดยใช้ระบบโทรทัศน์วงจรปิด บริเวณทางเข้า-ออก และพื้นที่ให้บริการ	3.84	.924	มาก	14
16. การจัดให้มีบริการตู้เอทีเอ็มภายในอาคาร	3.68	1.019	มาก	18
17. การจัดให้มีโรงอาหารบริเวณภายนอกอาคาร	3.74	1.140	มาก	17
18. การจัดพื้นที่บริการร้านขายหนังสือและเครื่องเขียนภายนอกอาคาร	3.94	1.032	มาก	7
19. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร	4.03	.968	มาก	4
20. การจัดพื้นที่ลานกิจกรรม รวมทั้งบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มภายนอก อาคาร	3.88	1.065	มาก	12
21. การจัดพื้นที่ทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมสำหรับผู้มาใช้บริการห้องสมุด	4.11	.943	มาก	1
22. การจัดพื้นที่บริการหรือทางลาดสำหรับคนพิการ	3.90	.996	มาก	11
ค่าเฉลี่ยรวม	3.84	.524	มาก	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.84

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40 – 4.11 ซึ่งอยู่ในระดับมาก 21 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 21.การจัดพื้นที่ทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมสำหรับผู้มาใช้บริการห้องสมุด ($\bar{X}=4.11$) ข้อ 7. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X}=4.08$) ข้อ 1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า ($\bar{X}=4.07$) ข้อ 19. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร ($\bar{X}=4.03$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 1 ลำดับ คือ ข้อ 11. การจัดพื้นที่มุมเกมลับสมอง เช่น หมากล้อม หมากรุก สแนครบเบิ้ล ($\bar{X}=3.40$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านครุภัณฑ์

ด้านครุภัณฑ์	n = 430		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล WebOPAC	4.17	.899	มาก	3
2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์	4.20	.855	มาก	2
3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร	4.21	.841	มาก	1
4. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตรวมกันเป็นห้อง	4.04	.940	มาก	6
5. การเพิ่มจุดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล	4.16	.877	มาก	4
6. การเพิ่มจุดบริการ โซฟานั่งอ่านและฟังเพลง	4.06	.948	มาก	5
7. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง	3.76	.863	มาก	10
8. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ	3.97	.891	มาก	7
9. การเพิ่มจุดบริการเครื่องถ่ายเอกสารภายนอกอาคาร	3.89	.961	มาก	9
10. การจัดบริการตู้ Kiosk แนะนำการให้บริการของห้องสมุดในแต่ละชั้นของอาคาร	3.67	.908	มาก	11
11. การจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการ	3.91	1.006	มาก	8
ค่าเฉลี่ยรวม	4.00	.622	มาก	

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไม่สามารถนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยได้

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านครุภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67 – 4.21 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร (\bar{X} =4.21) ข้อ 2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (\bar{X} =4.20) ข้อ 1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล WebOPAC (\bar{X} =4.17) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 7. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง (\bar{X} =3.76) ข้อ 10. การจัดบริการตู้ Kiosk แนะนำการให้บริการของห้องสมุดในแต่ละชั้นของอาคาร (\bar{X} =3.67) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการ
ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	n = 430		ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ให้เป็น สัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.17	.839	มาก	2
2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทยภาษาต่างประเทศ อยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.11	.768	มาก	3
3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ	4.06	.778	มาก	5
4. การจัดให้มีบริการสิ่งพิมพ์ประเภทบันเทิงเพื่อคลายเครียดเช่น นวนิยาย เรื่องสั้น	3.97	.937	มาก	11
5. การจัดให้มีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วิทยุทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย บริเวณชั้น 1 ของสำนักหอสมุดกลาง	3.90	.934	มาก	14
6. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์	3.98	.885	มาก	10
7. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์	3.91	.875	มาก	13
8. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลปริยญาพันธ์/วิทยานิพนธ์ฉบับ เต็มแบบออนไลน์	4.00	.846	มาก	8
9. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลข่าวออนไลน์	4.02	.853	มาก	7
10. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลกฤตภาคออนไลน์	3.83	.869	มาก	15
11. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์หนังสือใหม่ ออนไลน์	3.93	.862	มาก	12
12. การให้บริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลออนไลน์ โสตทัศนวัสดุ เพื่อให้ ผู้ให้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ	4.02	.840	มาก	6
13. การจัดให้มีบริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดผ่าน ทางเว็บไซต์สำนักหอสมุดกลาง	3.99	.825	มาก	9
14. การจัดให้ผู้ให้บริการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดซื้อ ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด	4.07	.880	มาก	4
15. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง	4.30	.813	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	.582	มาก	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.83 – 4.30 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 15. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X}=4.30$) ข้อ 1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศ ให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ($\bar{X}=4.17$) ข้อ 2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ($\bar{X}=4.11$) ข้อ 14. การจัดให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด ($\bar{X}=4.07$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 5. การจัดให้มีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย บริเวณชั้น 1 ของสำนักหอสมุดกลาง ($\bar{X}=3.90$) ข้อ 10. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลกฤตภาคออนไลน์ ($\bar{X}=3.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	n = 430		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความสามารถในการช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุด	4.08	.808	มาก	4
2. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ	4.01	.818	มาก	5
3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาวาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ	4.17	.847	มาก	1
4. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีจิตบริการ (Service mind) ในการให้บริการ	4.13	.831	มาก	2
5. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ได้อย่างทั่วถึง	4.10	.816	มาก	3
6. การจัดให้บุคลากรแหวนป้ายชื่อในขณะที่ปฏิบัติงาน	3.90	.959	มาก	6
ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	.652	มาก	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 – 4.17 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิจวิจาจากภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ ($\bar{X}=4.17$) ข้อ 4. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีจิตบริการ (Service mind) ในการให้บริการ ($\bar{X}=4.13$) ข้อ 5. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.10$) ข้อ 1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความสามารถในการช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุด ($\bar{X}=4.08$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 2. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ ($\bar{X}=4.01$) ข้อ 6. การจัดให้บุคลากรแวนป้ายชื่อในขณะปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.90$) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการ และลำดับที่ความต้องการ
ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านการบริการ

ด้านการบริการ	n = 430		ระดับความ ต้องการ	ลำดับที่	
	\bar{X}	S.D.			
1. การให้บริการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน	4.27	.821	มาก	3	
2. การให้บริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/สื่อดิจิทัลในระบบอัตโนมัติด้วยตนเอง (RFID)	4.14	.820	มาก	9	
3. การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าข้อมูล	4.01	.796	มาก	18	
4. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดผ่าน WebOPAC	3.96	.842	มาก	23	
5. การให้บริการแนะนำสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์	3.99	.861	มาก	21	
6. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง	4.08	.802	มาก	13	
7. การให้บริการปริณิญาฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์	4.09	.836	มาก	12	
8. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์	4.05	.846	มาก	15	
9. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์	3.99	.839	มาก	20	
10. การให้บริการสืบค้นสารสนเทศในรูปแบบ Internet Café	4.11	.894	มาก	11	
11. การให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไร้สาย (Wireless LAN)	4.15	.847	มาก	8	
12. การให้บริการจองทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดด้วยตนเองผ่าน WebOPAC	3.98	.869	มาก	22	
13. การให้บริการยืมหนังสือด้วยตนเอง (Self-Renew) ผ่าน WebOPAC	4.02	.913	มาก	17	
14. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด	4.17	.825	มาก	7	
15. การให้บริการข่าวสารที่น่าสนใจ	4.12	.829	มาก	10	
16. การให้บริการจัดแสดงหนังสือใหม่ประจำเดือน	4.20	.796	มาก	6	
17. การให้บริการจัดนิทรรศการหนังสือเนื่องในวันสำคัญ	4.01	.885	มาก	19	
18. การให้บริการเอกสาร แผ่นพับแนะนำการให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด	3.80	.908	มาก	26	
19. การให้บริการนำชมห้องสมุด	3.54	1.000	มาก	29	
20. การให้บริการหอเกิดพระเกียรติรัชกาลที่ 4	3.82	.893	มาก	25	
21. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า	3.79	.904	มาก	27	
22. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง	3.64	1.150	มาก	28	
23. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่	4.22	.886	มาก	5	
24. การให้บริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุด โดยอัตโนมัติ	4.32	.838	มาก	2	
25. การจัดให้บริการระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบันฯ	4.24	.839	มาก	4	
26. การจัดให้บริการบัตรสมาชิกห้องสมุดใบเดียวสามารถยืม-คืนได้ทุกห้องสมุดของสถาบันฯ	4.37	.844	มาก	1	
27. การให้บริการทวงหนังสือเกินกำหนดส่งผ่านทาง E-mail ของผู้ใช้บริการ	4.08	.912	มาก	14	
28. การให้บริการในรูปแบบ Mobile Library เช่น บริการ Self Renew /บริการ Self Hold /บริการสืบค้นสารสนเทศห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือ	3.93	.959	มาก	24	
29. การให้บริการรับคืนหนังสือตามจุดบริการของห้องสมุดคณะต่างๆ ตลอด 24 ชั่วโมง	4.03	1.032	มาก	16	
เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า	ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	.569	มาก	

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้นำข้อมูลไปเผยแพร่หรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.54 – 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 26. การจัดให้บริการบัตรสมาชิกห้องสมุดไบเบิ้ลสามารถยืม-คืน ได้ทุกห้องสมุดของสถาบันฯ ($\bar{X}=4.37$) ข้อ 24. การให้บริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุดโดยอัตโนมัติ ($\bar{X}=4.32$) ข้อ 1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน ($\bar{X}=4.27$) ข้อ 25. การจัดให้บริการระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบันฯ ($\bar{X}=4.24$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4 ลำดับ คือ ข้อ 18. การให้บริการเอกสารแผ่นพับแนะนำการให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด ($\bar{X}=3.80$) ข้อ 21. การให้บริการหोजดหมายเหตุพระจอมเกล้า ($\bar{X}=3.79$) ข้อ 22. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.64$) ข้อ 19. การให้บริการนำชมห้องสมุด ($\bar{X}=3.54$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ

ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวม และรายด้าน

ความต้องการใช้บริการ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	7.540	7	1.077	4.116*	.000
	ภายในกลุ่ม	110.420	422	.262		
	รวม	117.960	429			
2. ครุภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	14.240	7	2.034	5.649*	.000
	ภายในกลุ่ม	151.974	422	.360		
	รวม	166.214	429			
3. ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	7.750	7	1.107	3.389*	.002
	ภายในกลุ่ม	137.880	422	.327		
	รวม	145.631	429			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ความต้องการใช้บริการ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
4. บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	14.720	7	2.103	5.281*	.000
	ภายในกลุ่ม	168.036	422	.398		
	รวม	182.756	429			
5. การบริการ	ระหว่างกลุ่ม	11.066	7	1.581	5.214*	.000
	ภายในกลุ่ม	127.947	422	.303		
	รวม	139.013	429			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	10.313	7	1.473	6.097*	.000
	ภายในกลุ่ม	101.968	422	.242		
	รวม	112.281	429			

* p < .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวม

ภาพรวม	คณะ								
	วิศวกรรมฯ	สถาปัตย์ฯ	ครุศาสตร์ฯ	เทคโนโลยีเกษตร	วิทยาศาสตร์	สารสนเทศ	อุตสาหกรรม		
	\bar{X}	3.91	3.65	3.96	4.21	3.98	4.14	4.20	4.10
วิศวกรรมศาสตร์	3.91	-	0.26	0.05	0.30*	0.07	0.23	0.29	0.19
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.65			0.31	0.56*	0.33	0.49*	0.55*	0.45
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.96				0.25	0.02	0.18	0.24	0.14
เทคโนโลยีการเกษตร	4.21					0.23	0.07	0.01	0.11
วิทยาศาสตร์	3.98						0.16	0.22	0.12
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.14							0.06	0.04
อุตสาหกรรมเกษตร	4.20								0.10
วิทยาเขตชุมพร	4.10								

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตย์กรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะสถาปัตย์กรรมศาสตร์ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านอาคารสถานที่

ด้าน	คณะ									
	วิศวกรรมฯ	สถาปัตย์ฯ	ครุศาสตร์ฯ	เทคโนโลยีเกษตร	วิทยาศาสตร์	สารสนเทศ	อุตสาหกรรม	บูรพา		
อาคารสถานที่	\bar{X}	3.77	3.58	3.76	3.99	3.81	4.02	4.05	3.96	
วิศวกรรมศาสตร์		-	0.19	0.01	0.22	0.04	0.25	0.28	0.19	
สถาปัตยกรรมศาสตร์				0.18	0.41*	0.23	0.44	0.47	0.38	
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม					0.23	0.05	0.26	0.29	0.20	
เทคโนโลยีการเกษตร						0.18	0.03	0.06	0.03	
วิทยาศาสตร์							0.21	0.24	0.15	
เทคโนโลยีสารสนเทศ							-	0.03	0.06	
อุตสาหกรรมเกษตร								-	0.09	
วิทยาเขตชุมพร									-	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านหลักสูตร

ด้าน หลักสูตร	คณะ							
	วิศวกรรมฯ	สถาปัตย์ฯ	ครุศาสตร์ฯ	เทคโนโลยีเกษตร	วิทยาศาสตร์	สารสนเทศ	อุตสาหกรรม	ชุมชน
วิศวกรรมศาสตร์	3.89	3.69	3.92	4.33	3.99	4.11	4.27	4.03
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.89	0.20	0.03	0.44*	0.10	0.22	0.38	0.14
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.69		0.23	0.64*	0.30	0.42	0.58*	0.34
เทคโนโลยีการเกษตร	4.33			0.41	0.07	0.19	0.35	0.11
วิทยาศาสตร์	3.99			-	0.34	0.22	0.06	0.30
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11			-	-	0.12	0.28	0.04
อุตสาหกรรมเกษตร	4.27			-	-	-	0.16	0.08
วิทยาเขตชุมชน	4.03			-	-	-	-	0.24

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในด้านอาคารหลักสูตร แต่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับ

นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะ

เทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่า

นักศึกษาคณะโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เข้าสู่ทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด

ด้าน	คณะ								
	วิศวกรรมฯ	สถาปัตย์	ครุศาสตร์ฯ	เทคโนโลยีเกษตร	วิทยาศาสตร์	สารสนเทศ	อุตสาหกรรม	ชุมพร	
ทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด	\bar{X}	3.98	3.66	4.03	4.18	3.98	4.16	4.12	4.12
วิศวกรรมศาสตร์	3.98		0.32	0.05	0.20	0.00	0.18	0.14	0.14
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.66		0.37	0.52*	0.32	0.50	0.46	0.46	0.46
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	4.03			0.15	0.05	0.13	0.09	0.09	0.09
เทคโนโลยีการเกษตร	4.18				0.20	0.02	0.06	0.06	0.06
วิทยาศาสตร์	3.98					0.18	0.14	0.14	0.14
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.16					-	0.04	0.04	0.04
อุตสาหกรรมเกษตร	4.12						-	-	0.00
วิทยาเขตชุมพร	4.12								-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเข้าสู่ทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เข้าสู่สหราชอาณาจักรระดับจำแนกตามคณะ ตำนานบุคลากร

ด้าน	คณะ							
	วิศวกรรมฯ	สถาปัตย์ฯ	ครุศาสตร์ฯ	เทคโนโลยีฯ	วิทยาศาสตร์	สารสนเทศ	อุตสาหกรรม	ทุนพร
บุคลากร	3.95	3.68	4.04	4.29	4.07	4.26	4.35	4.23
วิศวกรรมศาสตร์	3.95	0.27	0.09	0.34	0.12	0.31	0.40	0.28
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.68	0.36	0.61*	0.25	0.39	0.58	0.67*	0.55
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	4.04	0.25	0.03	0.22	0.03	0.22	0.31	0.19
เทคโนโลยีการเกษตร	4.29	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.06	0.06
วิทยาศาสตร์	4.07	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.28	0.16
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.26	-	-	-	-	-	0.09	0.03
อุตสาหกรรมเกษตร	4.35	-	-	-	-	-	-	0.12
วิทยาเขตชุมพร	4.23	-	-	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเข้าสู่สหราชอาณาจักรระดับจำแนกตามคณะ ในด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยการกระจายความถี่ของความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง เพิ่มเติมดังนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงความถี่ ข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	ความถี่
ด้านอาคารสถานที่	
ภายในอาคาร	
เพิ่มพื้นที่นั่งอ่านในช่วงสอบ	32
ควรมีสุนัขหนังสือ/วารสาร/เครื่องเขียน	12
ควรจัดสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อย เพิ่มจำนวนห้องตีหนังสือ/ปรับแสงสว่างบริเวณชั้น 1 ให้เหมาะสมกับการอ่านเนื่องจากทำให้ปวดตา /มุกาแฟภายในอาคาร	11
ภายนอกอาคาร	
ร้านขายอาหาร/ที่นั่งพักผ่อนภายนอกอาคาร	24
มุนั่งเล่นมีส่วนหย่อมภายในอาคารและเพิ่มพื้นที่จอดรถยนต์	13
ที่นั่งอ่านหนังสือภายนอกอาคาร/มีบรรยากาศร่มรื่น	8
หลังคาผ้าใบส่วนทางเดินเข้าห้องสมุด และปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น	6
รวม	103
ด้านครุภัณฑ์	
เพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือและที่นั่งอ่านหนังสือส่วนบุคคล	42
เพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ต	35
เพิ่มจำนวนครุภัณฑ์ห้องสมุดให้มีความเพียงพอ	13
เพิ่มจุดถ่ายเอกสารและมีความคมชัด	11
รวม	101

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ความถี่
ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด	
เพิ่มจำนวนหนังสือภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศให้มากขึ้นและมีเนื้อหาทันสมัย	58
ควรจัดเรียงหนังสือให้เป็นระเบียบ/ถูกต้อง/หาง่าย	18
ควรบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์บริการสืบค้นสารสนเทศให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	8
ควรซ่อมบำรุงหนังสือเก่า/ชำรุดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	7
เพิ่มจำนวนหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/วรรณกรรมสำหรับเยาวชน	6
หนังสือบางเล่มที่มีผู้ใช้จำนวนมากควรมีหลายเล่ม	4
อยากให้มีการจัด Book Fair บ่อยขึ้น	3
ควรเพิ่มจำนวนวารสาร/นิตยสารอ่านเล่นให้มากขึ้น	2
รวม	106
ด้านบุคลากร	
ควรเข้มแข็งเข้มใส/พูดจาไพเราะ/มนุษยสัมพันธ์ดี	60
เพิ่มจำนวนบุคลากรให้มากขึ้น	21
ห้องวิทยานิพนธ์ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยอยู่ให้บริการ	5
รวม	86
ด้านการบริการ	
บริการที่สะดวกและรวดเร็ว	53
ควรขยายเวลาการให้บริการช่วงสอบปลายภาคเพิ่มขึ้น	15
เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง	6
เพิ่มจำนวนหนังสือที่ให้ยืม และขยายเวลาการให้ยืมนานขึ้น	4
รวม	78

จากตารางที่ 4.15 แสดงความถี่ข้อมูลปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านอาคารสถานที่ พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านอาคารสถานที่โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เพิ่มพื้นที่นั่งอ่านในช่วงสอบ (32) ร้านขายอาหาร/ที่นั่งพักผ่อนภายนอกอาคาร (24) มุมนั่งเล่นมีสวนหย่อมภายในอาคารและเพิ่มพื้นที่จอดรถยนต์ (13) ศูนย์หนังสือ/วารสาร/เครื่องเขียน (12) ควรจัดสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อย เพิ่มจำนวนห้องคิวนั่งอ่านหนังสือ/ปรับแสงสว่าง บริเวณชั้น 1 ให้เหมาะสมกับการอ่านเนื่องจากทำให้ปวดตา/มูกตามภายในอาคาร (11) ที่นั่งอ่านหนังสือภายนอกอาคาร/มีบรรยากาศร่มรื่น (8) หลังคาผ้าใบส่วนทางเดินเข้าห้องสมุด และปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น(6) ตามลำดับ

ด้านครุภัณฑ์ พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านครุภัณฑ์โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือ และที่นั่งอ่านหนังสือส่วนบุคคล (36) เพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ต (35) เพิ่มจำนวนครุภัณฑ์ห้องสมุดให้มีความเพียงพอ (13) เพิ่มจุดถ่ายเอกสารและมีความคมชัด (11) เพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือส่วนบุคคล (6) ตามลำดับ

ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เพิ่มจำนวนหนังสือภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศให้มากขึ้นและมีเนื้อหาทันสมัย (58) ควรจัดเรียงหนังสือให้เป็นระเบียบ/ถูกต้อง/หาง่าย (18) ควรบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์บริการสืบค้นสารนิเทศให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ (8) ควรซ่อมบำรุงหนังสือเก่า/ชำรุดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน (7) เพิ่มจำนวนหนังสือนวนิยายเรื่องสั้น/วรรณกรรมสำหรับเยาวชน (6) หนังสือบางเล่มที่มีผู้ใช้จำนวนมากควรมีหลายเล่ม (4) อยากให้มีการจัด Book Fair บ่อยขึ้น (3) ควรเพิ่มจำนวนวารสาร/นิตยสารอ่านเล่นให้มากขึ้น (2) ตามลำดับ

ด้านบุคลากร พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านบุคลากร โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ ควรยิ้มแย้มแจ่มใส/พูดจาไพเราะ/มนุษยสัมพันธ์ดี (60) เพิ่มจำนวนบุคลากรให้มากขึ้น (21) ห้องวิทยานิพนธ์ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยอยู่ให้บริการ (5) ตามลำดับ

ด้านการบริการ พบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านการบริการ โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ บริการที่สะดวกและรวดเร็ว (53) ควรขยายเวลาการให้บริการช่วงสอบปลายภาคเพิ่มขึ้น (15) เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง (6) เพิ่มจำนวนหนังสือที่ให้ยืม และขยายเวลาการให้ยืมนานขึ้น (4) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา “ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามคณะ

5.2 สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในขณะที่ต่างกัน มีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 15,674 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 430 คน และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้คณะเป็นชั้นภูมิ

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านการบริการ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ไปทดลองใช้ (Try - out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Cronbach โดยทดลองใช้กับบุคคลที่เข้ามาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง ที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น (α - Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวนแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 430 ฉบับ คิดเป็นร้อยละเจ็ดสิบห้าของกลุ่มตัวอย่าง

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ละด้านกับตัวแปร โดยใช้ค่า F-test และทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติม

5.5 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษา

ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ใน ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ทรัพยากรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 430 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสำนักหอสมุดกลาง เข้าใช้บริการมากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ สะดวกมาเข้าใช้บริการช่วงเย็น (16.00–19.45 น.) และช่วงบ่าย(13.00-16.00 น.) มีความต้องการให้ขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการตามปกติในวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 21.00 น. และวันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. ในช่วงของการสอบมีความต้องการให้ขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการเป็นกรณีพิเศษนาน 1 เดือน ในวันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 24.00 น. และวันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 22.00 น. เหตุผลในการมาใช้บริการ พบว่าผู้ให้บริการสำนักหอสมุดกลางมาใช้บริการเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในสำนักหอสมุดกลาง และเพื่อการค้นคว้าข้อมูล เข้าใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด (WebOPAC) หรือบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ เวลา 12.00 – 16.00 น. และหลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป เรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง และสอบถามเพื่อน หรือการอ่านจากเว็บไซต์ห้องสมุด สามารถค้นหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการ ได้เป็นบางครั้ง สาเหตุที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือ และทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ได้ตามต้องการเนื่องจากหนังสือถูกยืมไป การจัดเรียงหนังสือ/วัสดุ สลับที่ไม่ถูกต้อง และหนังสืออยู่ระหว่างการซ่อมบำรุง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการบริการ ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านครุภัณฑ์ ด้านอาคารสถานที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 ด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางอยู่ในระดับมาก 21 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 21. การจัดพื้นที่ทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมสำหรับผู้มาใช้บริการห้องสมุด ข้อ 7. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ข้อ 1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า ข้อ 19. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 1 ลำดับ คือ ข้อ 11. การจัดพื้นที่มุมเกมลับสมอง เช่น หมากรุก หมากกรอก สแครปเบิ้ล

ไม่ว่าการมีเตียงนั่ง อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2 ด้านครุภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร ข้อ 2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ข้อ 1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารนิเทศจากฐานข้อมูล WebOPAC ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 7. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุดอย่างทั่วถึง ข้อ 10. การจัดบริการตู้ Kiosk แนะนำการให้บริการของห้องสมุดในแต่ละชั้นของอาคาร ตามลำดับ

2.1.3 ด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 15. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง ข้อ 1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ข้อ 2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาอังกฤษอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ข้อ 14. การจัดให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดซื้อทรัพยากรสารนิเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 5. การจัดให้มีบริการโสตทัศนวัสดุ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี-ดีวีดีมีเดีย บริเวณชั้น 1 ของสำนักหอสมุดกลาง ข้อ 10. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลกฤตภาคออนไลน์ ตามลำดับ

2.1.4 ด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิจวิจาจากาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ ข้อ 4. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีจิตบริการ (Service mind) ในการให้บริการ ข้อ 5. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ข้อ 1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความสามารถในการช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 2. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการ ข้อ 6. การจัดให้บุคลากรแชนป้ายชื่อในขณะปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2.1.5 ด้านการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้อ 26. การจัดให้บริการบัตรสมาชิกห้องสมุดใบเดียวสามารถยืม-คืน ได้ทุกห้องสมุดของสถาบันฯ ข้อ 24. การให้บริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุดโดยอัตโนมัติ ข้อ 1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน ข้อ 25. การจัดให้บริการระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารนิเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบันฯ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4 ลำดับ คือ ข้อ 18. การให้บริการเอกสาร แผ่นพับแนะนำการให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด) ข้อ 21. การให้บริการหอดจดหมายเหตุพระจอมเกล้า ข้อ 22. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง ข้อ 19. การให้บริการนำชมห้องสมุด ตามลำดับ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบัน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ผลการวิจัย พบว่า

3.1 ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

3.1.1 ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

3.1.2 ด้านครุภัณฑ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ

3.1.3 ด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

3.1.4 ด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ

3.1.5 ด้านการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาวิทยาเขตชุมพรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาวิทยาเขตชุมพร นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ

5.6 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญ ๆ จากการค้นพบ ซึ่งนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรี นักศึกษาต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน นั่นก็คือการศึกษาค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด รวมทั้งสามารถใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการจัดการศึกษาห้องสมุดจึงเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในวิทยาการต่างๆ ที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้สำนักหอสมุดกลางเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการ และมีอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คัทธียา ปริธานี (2544 : บทคัดย่อ) เรื่องความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้น และอ่านหนังสือ/เอกสาร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมณา อินค่าน้อย และคณะ (2539 : บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าการหาทรัพยากรห้องสมุดมีความจำเป็นต่อการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferguson (2001 : บทคัดย่อ) เรื่อง ห้องสมุดและความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทย์และเทคโนโลยีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า นักศึกษาต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายและมีความทันสมัย โดยเฉพาะสารสนเทศที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และบริการห้องสมุดเสมือนที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ และสอดคล้องกับแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในสำนักหอสมุดกลาง และเพื่อการค้นคว้าข้อมูล โดยอภิปรายแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 ด้านอาคารสถานที่

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง เป็นอาคารเอกเทศที่เป็นแหล่งจัดเก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์สำหรับศึกษาค้นคว้า และจัดกิจกรรมต่างๆ ลักษณะอาคารค้ำึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย ความสวยงาม ความสะอาดเรียบร้อย มีการจัดพื้นที่ หรือส่วนบริการต่างๆ ให้ดีเป็นส่วนหนึ่งเพียงพอกับความต้องการ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลาง จึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสถาบัน ในการเป็นแหล่งที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีมาใช้บริการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวาทินี ฐาปนวงศ์สานติ (2542 : 12-13) ที่ว่าอาคารห้องสมุดเป็นอาคารเอกเทศ เป็นศูนย์กลางความสะดวกต่อผู้ใช้ มีเนื้อที่เก็บหนังสือ วารสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์อย่างเพียงพอ และมีเนื้อที่สำหรับผู้ใช้ที่เหมาะสม การคำนวณเนื้อที่ที่ต้องค้ำึงถึงจำนวนผู้ใช้ ลักษณะของทรัพยากร และบริการของห้องสมุด สอดคล้องกับประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (2544 : 1-6) ที่ว่าอาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่ที่สะดวกสำหรับผู้ใช้ มีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีเนื้อที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุด และเนื้อที่ในส่วนต่างๆ ควรค้ำึงถึงจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร และมีเนื้อที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรสารสนเทศ และสอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีความต้องการให้สำนักหอสมุดกลางเพิ่มพื้นที่นั่งอ่าน ในช่วงสอบ มีร้านขายอาหารและที่นั่งพักผ่อนภายนอกอาคาร

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการให้มีการจัดพื้นที่ทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมสำหรับผู้มาใช้บริการห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการความสะดวกสบายในการมาเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง การจัดให้มีทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมจะช่วยป้องกันความร้อนจากแสงแดด และกันฝนได้ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกอาคารเฉลิมพระเกียรติที่สำคัญยิ่งในการสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีมาเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องการให้มีต้นไม้และหลังคาผ้าใบคลุมทางเท้าในส่วนทางเดินเข้าห้องสมุด

รองลงมาคือ การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ในการมาติดต่อใช้บริการต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดพื้นที่การให้บริการต่างๆ เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และเกิดความประทับใจในการมาติดต่อใช้บริการ ซึ่งจะส่งผลให้มีความไม่ว่ากรณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งหากมีเหตุคับแค้นใจ และต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

ต้องการที่จะมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร คำประเทศ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่องการนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุด สถาบันการเงิน พบว่าการนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการเงินด้าน อาคารสถานที่ คือ การตกแต่งห้องสมุดให้สะอาดเป็นระเบียบสวยงามให้นำเข้าใช้บริการ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการใช้ หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาต้องการ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่มีระเบียบ สะอาด แสงสว่างเพียงพอ และเงียบสงบ

รองลงมาคือ การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาในระดับปริญญาตรี นักศึกษาต้องศึกษาหาความรู้และสืบค้นข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการ เรียน การทำรายงาน และการทำวิจัย ตลอดจนการติดตามความก้าวหน้าของวิชาการต่างๆ อยู่ ตลอดเวลา ทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการใช้พื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้าใน ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ที่ตนเองต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 23-39) เรื่องการใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของ รัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุด นักศึกษามีสภาพการใช้และความต้องการหลายอย่างในระดับมาก เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และ อุปกรณ์ โต้ตอบและที่นั่งอ่านหนังสือ ห้องอ่านหนังสือทั่วไป ห้องบริการอินเทอร์เน็ต และมุมถ่าย เอกสาร สอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องการเพิ่มพื้นที่นั่ง อ่านในช่วงสอบ และสอดคล้องกับแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า นักศึกษาระดับ ปริญญาตรีส่วนใหญ่ เข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ใน สำนักหอสมุดกลาง และเพื่อการค้นคว้าข้อมูล

1.2 ด้านครุภัณฑ์

จากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านครุภัณฑ์ในภาพรวม และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ ผู้ใช้บริการ เนื่องจากเป็นที่เก็บทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ โดยมีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้สอย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้น ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เครื่องถ่ายเอกสาร ตู้สื่อเอกสารเก็บสัมภาระ และป้ายนิเทศ/ป้าย ประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุด เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของประทีป จรัสรุ่งรวีร (2542 : 17) ที่ว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดถือเป็นเครื่องประกอบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ มีความสวยงาม และคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ วาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 126-136) ที่ว่า ครุภัณฑ์ประกอบอาคารต้องมีความเหมาะสมกับผู้ใช้ เอกสารประเภทของห้องสมุดควบคู่ไปกับทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ แก้วอี้ โต๊ะ ชั้นวางวัสดุสารสนเทศ การค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เก็บเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 10-12) ที่ว่า ครุภัณฑ์ห้องสมุดที่สำคัญ และมีความจำเป็น ในการจัดดำเนินงานห้องสมุด ประกอบด้วย ชั้นวางหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ตู้จุลสาร/กฤตภาค ตู้บัตรรายการหนังสือ ที่วางพจนานุกรม ป้ายนิทรรศการ/ตู้นิทรรศการ เคาน์เตอร์รับ-จ่ายหนังสือ โต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ รถเงินหนังสือ และตู้โสตทัศนวัสดุ/อุปกรณ์อื่นๆ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมีความต้องการ ในการจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคารมีค่าเฉลี่ย สูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสำนักหอสมุดกลางมีการจัดให้บริการเครื่อง คอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตอยู่บริเวณชั้น 1 จำนวน 27 เครื่อง ชั้น 3 จำนวน 2 เครื่อง และชั้น 4 จำนวน 5 เครื่อง รวมเป็น 34 เครื่อง ซึ่งยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการของ ผู้ใช้บริการในการค้นหาข้อมูลข่าวสารจำนวนมากที่อยู่ในรูปฐานข้อมูลทั้งที่เป็นข้อความ ภาพกราฟิก และเสียง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอน และการค้นคว้าวิจัยสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพรธม อินทรศิริพงษ์ และคณะ (2542 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ความต้องการใช้บริการด้านการค้นคว้า/ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่บุคลากรใช้มาก คือ บริการสืบค้นสารนิเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบน Web Pac สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์ บุนงามมงคล และคณะ (2546 : 110-117) เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา คือ จำนวน และประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aseery (2001 : บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัย ประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า ห้องสมุดต้องมีบริการสืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีฉายา ทองสิมา (2548 : 105) เรื่องความต้องการใช้ บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษา ระดับปริญญาโท และคณาจารย์ มีความต้องการให้มีการจัดเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทาง อินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่งเช่นกัน

รองลงมาคือ การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้น ฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในยุคปัจจุบันนี้ การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชา ต่างๆ ในระดับปริญญาตรี มุ่งเน้นให้นักศึกษาต้องค้นคว้าข้อมูลประกอบการทำรายงาน การจัด สัมมนา และการทำวิจัย ด้วยตนเอง ซึ่งการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลาให้กับนักศึกษา ในการเข้าถึงสารสนเทศที่ หลากหลายและมีความทันสมัย ตรงกับความต้องการ นักศึกษาสามารถอ่านข้อมูล หรือพิมพ์ผลได้ จากเครื่องคอมพิวเตอร์โดยตรง ซึ่งให้ข้อมูลบทความวารสารเนื้อหาเต็ม (Full Text) หรือได้เพียง

บรรณานุกรมวารสาร หรือสาระสังเขปของบทความ และหน้าสารบัญวารสาร ดังนั้นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจึงมีความต้องการให้สำนักหอสมุดกลางเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferguson (2001 : บทคัดย่อ) เรื่องห้องสมุดและความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยุและโทรทัศน์ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่านักศึกษาต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย และมีความทันสมัย ห้องสมุดต้องมีบริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และบริการห้องสมุดเสมือนที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : 23-39) เรื่องการใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุด นักศึกษามีสภาพการใช้และความต้องการหลายอย่างในระดับมาก เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ โต้ตอบและที่นั่งอ่านหนังสือ ห้องอ่านหนังสือทั่วไป ห้องบริการอินเทอร์เน็ต และมุมถ่ายเอกสาร

รองลงมาการจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล WebOPAC ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สำนักหอสมุดกลางให้บริการอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ คือ มีเครื่องคอมพิวเตอร์บริการสืบค้นสารสนเทศจาก WebOPAC อยู่บริเวณชั้น 1 จำนวน 4 เครื่อง และชั้น 3 จำนวน 6 เครื่อง รวมเป็น 10 เครื่อง เนื่องจากฐานข้อมูล WebOPAC เป็นฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด เช่น หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ ปริญญานิพนธ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม วัสดุทัศนวัสดุ เป็นต้น ที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะต่างๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงรายการบรรณานุกรมโดยวิธีการออนไลน์ และค้นคืนสารสนเทศห้องสมุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาพร คมณา (2545 : 44) เรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ด้านบริการต่างๆ ควรที่จะเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล OPAC และบริการอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราภรณ์ เฟ็งดี (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545 : 23-24) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ใช้บริการพึงพอใจในการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบ OPAC เกือบทุกด้านทั้งนี้เพราะการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบ OPAC สะดวกและรวดเร็ว วิธีการไม่ยุ่งยาก มีข้อความอธิบายวิธีใช้ที่หน้าจอให้ผู้ค้นปฏิบัติตาม ผู้ใช้บริการกับเครื่องสามารถโต้ตอบกันได้ และผลที่ได้ก็ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ พัฒนเกียรติพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้น OPAC ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายฝน บุชา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งหากมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาและอาจารย์เข้าถึงสารนิเทศด้วยวิธีการค้น จาก โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่ทราบและเคยใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ

1.3 ด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุด

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดในภาพรวม และรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดเป็นวัสดุเพื่อการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าต่างๆ ที่ห้องสมุดได้จัดหา รวบรวมเพื่อให้บริการในห้องสมุด ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถค้นคว้าหาความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ทำรายงาน/วิจัย ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณีพร อมตพร (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุด โรงเรียนนายเรือ พบว่า ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือโดยรวมอยู่ในระดับมากคือ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ และตำราภาษาไทย วิทยทัศน์ และซีดี-รอม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fidzami. (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545 : 27) เรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศ และพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย Botswana พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ วารสารและหนังสือตำรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนพร กาญจนารักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงของนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก และนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการใช้มากที่สุดคือ หนังสือทั่วไป ตำราและเอกสารประกอบคำบรรยาย วารสาร หนังสือพิมพ์ และฐานข้อมูลซีดี-รอม

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการในการจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) เป็นการอำนวยความสะดวกสบายให้กับนักศึกษาในการเลือกซื้อหนังสือ ตำรา สื่อการเรียนการสอนทุกสาขาวิชาในราคาลดพิเศษ จากร้านค้าประมาณ 30 บริษัท ตลอดจนนักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดซื้อทรัพยากรสารนิเทศที่ตรงกับความต้องการในสาขาวิชาต่างๆ เข้าห้องสมุดได้ ซึ่งร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) จัดปีละ 2 ครั้ง ในระหว่างเดือนมิถุนายน และเดือนตุลาคม ของทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลลออ จุลฟูปสาสน์ (2546 : บทคัดย่อ) เรื่อง แนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศและการให้บริการของห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ จะมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดด้านสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในการจัดหาทรัพยากรเพื่อลดความซ้ำซ้อนและประหยัดการดำเนินงาน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งบประมาณทั้งนี้ผู้ใช้ห้องสมุดมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด และมีการหางบประมาณเพิ่มเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้พอเพียงกับความต้องการใช้

รองลงมาคือ การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนมากมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ตลอดจนการค้นคว้า และยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ และส่วนมากสามารถค้นหาหนังสือ และทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ของห้องสมุดที่ต้องการได้เป็นบางครั้ง ดังนั้นจึงมีความต้องการให้มีการจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harwood (1998 : 161) เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไวคาโต นิวซีแลนด์ พบว่า ห้องสมุดควรจัดบุคลากรสำรวจการจัดชั้นหนังสือ ชั้นวารสารเพื่อจัดเก็บหนังสือและวารสารให้ตรงตามหมวดหมู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Clougherty (1998 : 572) เรื่อง ความต้องการใช้ห้องสมุดและการใช้บริการของนักศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีปัญหาในการค้นหาหนังสือบนชั้นไม่พบ หนังสือหาย หนังสือวางผิดที่ และห้องสมุดไม่มีหนังสือตามรายการที่ปรากฏจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินน สุโภาส (2543 : บทคัดย่อ) เรื่อง ศึกษาการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศสำหรับสิ่งพิมพ์ และโสตทัศน คือ หาไม่พบ

รองลงมาคือ การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการใช้สารนิเทศจากวารสารวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เนื่องจากวารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำเพื่อส่งเสริมความรู้ และวิชาการต่างๆ เนื้อเรื่องจะให้ความรู้เฉพาะวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง รวมทั้งนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือผลการวิจัยที่ยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน และข้อมูลมีความทันสมัย สำหรับการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนมากมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ประกอบการค้นคว้า และสอดคล้องกับ Fidzani (อ้างใน นพลักษณ์ ทองศาสตร์. 2545 : 27) เรื่องความต้องการใช้สารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัย Botswana พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากที่สุด คือ วารสารและหนังสือตำรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย

รองลงมา คือ การจัดให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอซื้อหนังสือ ตำรา วารสาร โสตทัศนวัสดุต่างๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาอย่าง

แท้จริง เพื่อใช้ประกอบการเรียน การสอน การวิจัย ตามหลักสูตรที่เปิดสอนในทุกคณะ ของสถาบันฯ และวิทยาเขต สอดคล้องกับงานวิจัยของ นवलลอบ จุลฟูปสาสน์ (2546 : บทคัดย่อ) เรื่อง แนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการของห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ในด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ จะมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดด้านสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ในการจัดหาทรัพยากรเพื่อลดความซ้ำซ้อนและประหยัดงบประมาณ ทั้งนี้ผู้ใช้ห้องสมุดมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด และมีการหางบประมาณเพิ่มเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้พอเพียงกับความต้องการใช้

1.4 ด้านบุคลากร

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านบุคลากรในภาพรวม และรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานบริการห้องสมุดเป็นระบบการดำเนินงานอย่างหนึ่งของห้องสมุด โดยการนำวัสดุ และครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดจัดหา จัดซื้อ นำมาจัดอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการในรูปแบบต่างๆ การให้บริการจึงเป็นปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างบุคลากรห้องสมุดและผู้ใช้บริการ การให้บริการที่ดี และมีประสิทธิภาพย่อมทำให้ผู้ใช้เกิดความประทับใจ และส่งผลดีต่อห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ใช้บริการพอใจ และได้ประโยชน์สูงสุดในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิธิตา สังคหะ (2538 : 95) ที่ว่า บุคลากรผู้ให้บริการนอกจากมีคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ให้บริการที่ดีแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความสามารถในการให้คำแนะนำหรือสอนให้ผู้ใช้เข้าใจ เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ใช้ได้ เป็นผู้รอบรู้ เป็นตัวกลางระหว่างห้องสมุด และมีความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับแนวคิดของสุจิน บุตรศรีสุวรรณ (2538 : 45) ที่ว่างานบริการเป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ตลอดเวลา ผู้ให้บริการจะเป็นคนสร้างความประทับใจได้ สอดคล้องกับแนวคิดของลักขณา บำรุงชูเกียรติ (2536 : 130-140) ให้ข้อเสนอแนะว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและบุคลากรสารสนเทศควรมีคุณสมบัติในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการให้บริการทางวิชาการ และส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้อย่างแท้จริง รับรู้พัฒนาการของเทคโนโลยีเพื่อให้เป็นผู้ใช้ และผู้บริการที่ดี มีทักษะในการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง มีความต้องการในการจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาวาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรห้องสมุดที่มีกิริยาวาจาสุภาพ มีความสามารถในการเจรจา มีทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล มีการแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ จะทำให้เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ มีบุคลิกภาพดี ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ใช้บริการกับห้องสมุด ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ และได้รับประโยชน์สูงสุดจากการใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องกับแนวคิดของอัมพร ปันศรี (2530 : 177-194) ที่ว่าบุคลากรห้องสมุดควรมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ กิริยาจาโรยร้อย มีความสุขุมเยือกเย็น มีบุคลิกทั่วไปดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สอดคล้องกับแนวคิดของสุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) ที่ว่าบุคลากรห้องสมุดควรมีการฝึกทักษะในการสื่อสาร การซักถาม การสังเกต โดยเฉพาะการสื่อสารประเภทอวัจนภาษา (Non-Verbal Communication)

รองลงมาคือ การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีจิตบริการ (Service minded) ในการให้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการบุคลากรห้องสมุดที่มีลักษณะทางจิตใจชอบงานบริการ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่ง Service mind ถือเป็นศิลปะแห่งการสื่อสาร จูงใจ หรือการมีความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้บริการ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือด้วย กิริยาจาโรยร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอดทน และมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของคน สอดคล้องกับแนวคิดของสุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) กล่าวว่างานบริการเป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้อยู่ตลอดเวลา ผู้ให้บริการจะเป็นคนสร้างความประทับใจได้ดี ผู้ให้บริการจึงควรมีคุณสมบัติชอบงานบริการ มี Service minded ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร การซักถาม และการสังเกต มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส สอดคล้องกับแนวคิดของ Barden (1977 : 37-70) กล่าวถึงการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศว่าควรมุ่งเน้นในด้านการใส่ใจต่อความต้องการของผู้ใช้ (Customer care) และสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร ปันศรี (2530 : 177-179) กล่าวว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์อันสูง คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ

รองลงมาคือ การจัดให้บุคลากรห้องสมุดสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการบุคลากรห้องสมุดที่มีความรู้ความสามารถ มีความตั้งใจในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตวิทยาในการให้บริการ มีการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อที่จะได้บุคลากรห้องสมุดที่มีความสามารถในการจัดการและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของวามี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 51-57) กล่าวถึงบุคลากรในห้องสมุดว่าต้องเป็นผู้มีอุดมคติในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางให้งานต่างๆ ผ่านพ้นอุปสรรค และเกิดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด ตลอดจนมีระเบียบและความคิดสร้างสรรค์ด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของสุจิน บุตรดีสุวรรณ (2538 : 45) กล่าวว่าผู้ให้บริการห้องสมุดควรมีคุณสมบัติในด้านการมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา เข้าใจธรรมชาติของคน และมีความรอบรู้ รอบคอบ โดยเฉพาะกับแหล่งสารนิเทศต่างๆ

1.5 ด้านการบริการ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความต้องการด้านการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป พบว่า วัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางส่วนมากของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ตลอดจนค้นคว้าข้อมูล และยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งสำนักหอสมุดกลางเป็นแหล่งที่จัดให้มีบริการด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุอื่นๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ และการบริการต่างๆ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกอื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540 : 135) เรื่อง ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาต้องการบริการทุกประเภทในระดับมาก ได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือ สืบค้นข้อมูล บัตรรายการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการถ่ายเอกสาร บริการเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางคณะ/ภาควิชา เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการให้มีการจัดบริการบัตรสมาชิกห้องสมุดใบเดียวสามารถยืม-คืน ได้ทุกห้องสมุดของสถาบัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ การให้บริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุดโดยอัตโนมัติ รองลงมา คือ การจัดให้บริการระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบัน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องการความสะดวก รวดเร็ว ในการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ไม่ว่าจะไปใช้บริการที่ห้องสมุดใดภายในสถาบันฯ ก็สามารถยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดนั้นได้ รวมทั้งการให้บริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุดโดยอัตโนมัติในทุกภาคเรียน ทำให้นักศึกษาสามารถยืมทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดได้ทันทีหลังจากลงทะเบียนเรียน และจ่ายเงินค่าลงทะเบียนเรียนเรียบร้อยแล้ว ตลอดจนการกำหนดให้ระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบัน ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้อย่างกว้างขวาง นักศึกษาได้รับความสะดวก รวดเร็ว และสามารถใช้บริการของห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแบบสอบถามทั่วไป พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพื่อการค้นคว้าข้อมูลและเพื่อยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ และสอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องการให้สำนักหอสมุดกลางมีการจัดให้บริการต่างๆ ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว

2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามคณะ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนในคณะ หรือสาขาวิชาที่ต่างกัน มีพฤติกรรมในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางแตกต่างกัน ทั้งในด้านความสะดวกสบายในการเดินทางมาใช้บริการ ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุด ความพอเพียง และความพร้อมของทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรที่ต้องการ การให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว และบริการด้วยใจ (Service mind) ของบุคลากรห้องสมุด ตลอดจนการจัดให้มีบริการต่างๆ ของสำนักหอสมุดกลางเพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทักษ์ พรหมสถิตย์ (2547 : 64-67) เรื่องปัญหาการจัดการห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ในการจัดการห้องสมุดนั้นต้องคำนึงถึงความทันสมัยของห้องสมุด ขนาดของห้องสมุด การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการค้นหาหนังสือ มนุษย์สัมพันธ์ของบรรณารักษ์ การแนะนำการใช้ห้องสมุด การบริการถ่ายเอกสาร ความหลากหลายของหนังสือในการเรียน เสี่ยงรบกวนจากภายนอก และความเหมาะสมของเวลาเปิด-ปิดบริการของห้องสมุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์ บุษงามงคล และคณะ (2546 : 110-117) เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา มีดังนี้ ความเพียงพอของแสงสว่างภายในอาคาร ห้องน้ำที่สะอาด จำนวนและประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ อรรถาธิบายของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการ ความรวดเร็วในการให้บริการ ความเพียงพอของฐานข้อมูลซีดีรอม/ออนไลน์ที่ให้บริการ บริการถ่ายสำเนาเอกสาร ความเพียงพอของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความสะดวกสบายในการเดินทางมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง มากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เนื่องจากอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลางตั้งอยู่ใกล้กับอาคารเรียนของคณะเทคโนโลยีการเกษตร มากกว่าอาคารเรียนของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทำให้นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรส่วนใหญ่มาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง ส่วนนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่จะใช้บริการที่ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มากกว่า เนื่องจากห้องสมุดการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ตั้งอยู่บริเวณชั้น 1 ภายในอาคารเรียนของนักศึกษาทำให้นักศึกษามีความสะดวกสบายในการเข้าใช้บริการมากกว่าที่จะเดินทางมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2542 : 12-13) กล่าวว่าสถานที่ตั้งห้องสมุด ควรตั้งอยู่ในที่สะดวกในการเดินทาง ปราศจากเสียงรบกวนต่างๆ อากาศและแสงสว่างเพียงพอ สามารถขยายห้องสมุดออกไปได้ในภายหน้า และสอดคล้องกับแนวคิดของวาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 122-123) กล่าวว่าอาคารห้องสมุดควรเป็นศูนย์กลางความสะดวกต่อผู้ใช้ มีเนื้อที่เก็บหนังสือวารสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์ อย่างเพียงพอ และมีเนื้อที่สำหรับผู้ใช้ที่เหมาะสม

2.2 ด้านครุภัณฑ์

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักหอสมุดกลางมีครุภัณฑ์ห้องสมุดที่จำเป็นและเพียงพอแก่ความต้องการสำหรับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมากกว่าที่ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีให้บริการ เช่น มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และบริการสืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ต มากกว่าจำนวนเครื่องที่มีให้บริการในห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรส่วนใหญ่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และพิมพ์ผลในฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน ได้แก่ ฐานข้อมูล CAB ABSTRACT และฐานข้อมูล CABI Primary Journals เป็นต้น ตลอดจนครุภัณฑ์ห้องสมุดอื่นๆ ที่สำนักหอสมุดกลางมีให้บริการ แต่ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตรไม่มีให้บริการ จึงทำให้นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการมาใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ สอดคล้องกับแบบสอบถามความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการให้สำนักหอสมุดกลางจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารนิเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในลำดับที่หนึ่ง และการจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงในลำดับที่สอง ตามลำดับ

2.3 ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักหอสมุดกลางมีทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดที่หลากหลาย ได้แก่ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ โสตทัศนวัสดุ ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร โดยที่นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สามารถเลือกใช้บริการได้มากกว่าที่มีให้บริการในห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร ในขณะที่ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จะมีหนังสือเฉพาะด้านทางสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และมีปริมาณที่เพียงพอแก่ความต้องการ มากกว่าที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง จึงทำให้นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ สิงหนุด (43-50) เรื่อง พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า คณะที่ศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาในเกือบทุกๆ ด้าน เป็นเพราะว่าในแต่ละคณะนักศึกษาจะมีความต้องการสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมาก จะเห็นได้ว่านักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มีพฤติกรรมการใช้สารสนเทศมากกว่าคณะอื่นๆ ในหลายรายการ

2.4 ด้านบุคลากร

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามคณะ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรสำนักหอสมุดกลางมีความพร้อมในการให้บริการและมีจำนวนบุคลากรที่ให้บริการมากกว่าจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ในห้องสมุดโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งเป็นคณะที่จัดตั้งใหม่ของสถาบันฯ ซึ่งอาจจะยังไม่มีความพร้อมทางด้านของบุคลากรห้องสมุดมากนัก จึงทำให้นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมมีความต้องการที่จะมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิธิมา สังคหะ (2538 : 95) กล่าวว่า บุคลากรผู้ให้บริการนอกจากมีคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ให้บริการที่ดีแล้ว บรรณารักษ์ควรมีความสามารถในการให้คำแนะนำหรือสอนให้ผู้ใช้เข้าใจได้ เป็นที่ปรึกษาการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก่ผู้ใช้ได้ เป็นผู้รอบรู้ เป็นตัวกลางระหว่างห้องสมุด และมีความเป็นกันเองกับผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ (2543 : 50-58) กล่าวว่าบุคลากรห้องสมุดต้องมีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบในเรื่องความเป็นเลิศในการให้บริการ เช่น ความสนใจในเป้าหมายของผู้ใช้ และพยายามหาข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และใช้ข้อมูลนั้นในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.5 ด้านการบริการ

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรี จำแนกตามคณะ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาวิทยาเขตชุมพรกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาวิทยาเขตชุมพร นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักหอสมุดกลางมีความพร้อมในการจัดให้บริการต่างๆ ซึ่งมีทั้งการให้บริการพื้นฐานทั่วไป การให้บริการเชิงวิชาการ และการให้บริการพิเศษอื่นๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มากกว่าที่ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตรจัดให้บริการ จึงทำให้นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีความต้องการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลางมากกว่านักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาวิทยาเขตชุมพร นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สอดคล้องกับแนวคิดของเอี่ยมพร ทักษนประสิทธิผล (2542 : 19-20) กล่าวว่าห้องสมุดส่วนใหญ่จะมีบริการพื้นฐานเหมือนกัน ส่วนบริการพิเศษขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ และความพร้อมของห้องสมุดนั้นๆ

5.7 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลที่ได้จากการวิจัย มีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่

1.1 ควรปรับปรุงบริเวณทางเดินเข้าห้องสมุด โดยมีการจัดพื้นที่ทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมสำหรับผู้มาใช้บริการห้องสมุด มีการจัดสวนหย่อมและที่นั่งอ่านภายนอกอาคาร การจัดพื้นที่ทางลาดสำหรับคนพิการ การจัดพื้นที่ลานกิจกรรม รวมทั้งบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มภายนอกอาคาร ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มาติดต่อใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง

1.2 ควรปรับปรุงการจัดพื้นที่ให้บริการต่างๆ ภายในอาคารเฉลิมพระเกียรติ สำนักหอสมุดกลางให้อยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือบริเวณที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ การจัดวางชั้นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนตู้เก็บเอกสารให้อยู่ตำแหน่งที่สะดวกในการใช้บริการ การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ การจัดบริการห้องฉายภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงและส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดพื้นที่สีเขียวภายในอาคารเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยโดยใช้ระบบโทรทัศน์วงจรปิดบริเวณทางเข้า-ออก และพื้นที่ให้บริการ และการจัดพื้นที่บริการส่วนยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service

1.3 ควรควบคุมการจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และเพิ่มการจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้าโดยเฉพาะในช่วงสอบ โดยมีการควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ ตลอดจนแสงสว่างเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะด้านครุภัณฑ์

2.1 ควรจัดให้มีบริการเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล WebOPAC และบำรุงดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นสารสนเทศ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

2.2 ควรเพิ่มจุดบริการโต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล และเพิ่มจุดบริการโซฟานั่งอ่านและฟังเพลง เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา และมีการจัดบริการตู้ล็อกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับผู้มาใช้บริการเพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สิน และความความสะดวกสบายในการเข้าค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ที่สำนักหอสมุดกลาง

2.3 ควรเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้บริการ และเพิ่มจุดบริการเครื่องถ่ายเอกสารภายนอกอาคารด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ข้อเสนอแนะด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

3.1 ควรจัดซื้อ จัดหาหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น และพิจารณาเนื้อหาที่ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ควรจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง และจัดให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด

3.2 ควรจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่ผู้บริการ และควรจัดให้บริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้บริการ เพื่อให้ผู้บริการสามารถค้นหาทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

3.3 ควรจัดให้มีบริการฐานข้อมูลต่างๆ ได้แก่ บริการฐานข้อมูลข่าวออนไลน์ บริการฐานข้อมูลปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์ฉบับเต็มแบบออนไลน์ บริการฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ บริการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ และการให้มีบริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ผ่านทางโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง เช่น หนังสือวารสาร ฐานข้อมูลออนไลน์ โสตทัศนวัสดุ เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริการได้รับทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

4. ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร

4.1 บุคลากรห้องสมุดควรมีกิริยาวางสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ และมีจิตบริการ (Service mind)

4.2 บุคลากรห้องสมุดต้องมีความสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ผู้บริการ ได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนสามารถช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดได้เป็นอย่างดี

4.3 บุคลากรห้องสมุดควรมีความตรงต่อเวลาในการให้บริการและแขวนป้ายชื่อในขณะปฏิบัติ

4.3 ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรห้องสมุดให้มากขึ้นเพื่อการให้บริการที่สะดวก และรวดเร็ว

5. ข้อเสนอแนะด้านการบริการ

5.1 ควรจัดให้ระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบันฯ โดยบัตรสมาชิกห้องสมุดใดเดียวสามารถยืม-คืน ได้ทุกห้องสมุดของสถาบันฯ และบริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุดโดยอัตโนมัติให้กับนักศึกษา รวมทั้งการให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อเข้าใช้บริการห้องสมุด

5.2 ควรมีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นจากปัจจุบัน เพื่อให้ผู้บริการได้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลางอย่างคุ้มค่า และเป็นประโยชน์สูงสุดในการใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ควรจัดให้มีบริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/โสตทัศนวัสดุในระบบอัตโนมัติด้วยตนเอง (RFID) เพื่อให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว ควรจัดให้มีบริการจัดแสดงหนังสือใหม่ประจำเดือน บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไร้สาย (Wireless LAN) การให้บริการสืบค้นสารสนเทศในรูปแบบ Internet Cafe' การให้บริการปริญญาณิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Tex) แบบออนไลน์ การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Tex) แบบออนไลน์ การให้บริการทวงหนังสือเกินกำหนดส่งผ่านทาง E-mail ของผู้ใช้บริการ และการให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง จากผลการวิจัยพบว่าเป็นความต้องการที่จัดอยู่ใน 15 ลำดับแรก ที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความต้องการให้สำนักหอสมุดกลางจัดให้บริการ

5.8 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. การศึกษาความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษา คณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บรรณานุกรม

- ขจรวรรณ คมนา. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ในการ
ใช้บริการห้องสมุด คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : สำนัก.
- คัทธิตา ปรีชานี. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุด
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทร์เพ็ญ สิงหนุต. 2547. “พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.” วารสารสารสนเทศ. 5(1) : 43-50.
- จิราพรรณ อินทศิริพงษ์. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการและ
นักศึกษาในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระ
นครเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ.
- ชลลดา พงศ์พัฒน์ โยธินและคณะ. 2548. “สรุปผลการวิจัย โครงการห้องสมุดมีชีวิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.” วารสารสารสนเทศ. 6(1) : 1-27.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาศึกษา. 2544. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง
มาตรฐานห้องสมุดอุดมศึกษา พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สำนัก.
- ทัศพร กาญจนารักษ์. 2540. “การศึกษาความต้องการและปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้อง
สมุด สถาบันวิชาการทหารบนชั้นสูงของนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
และนักศึกษา วิทยาลัยการทัพบก.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพลักษณ์ ทองศาสตรา. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษา
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ :
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นवलลลอ จุลฟูปสาสน์. 2546. รายงานการวิจัย เรื่อง แนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและ
การให้บริการของห้องสมุด คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ :
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นโยบายรัฐบาลทักษิณ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.nepo.go.th/doc/Gov-Policy/index-
t.html](http://www.nepo.go.th/doc/Gov-Policy/index-t.html):

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นิธิมา สังคหะ. 2538. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การสร้างความประทับใจในงานบริการ
สารนิเทศยุคใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547. “การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน
มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร.” วารสารห้องสมุด. 48(2) : 23-39.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2548. ห้องสมุดมีชีวิต = A Living Library. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
รุ่งโรจน์อินเตอร์กรุ๊ป.
- บังอร คำประเศศ. 2540. “การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารงานห้องสมุดสถาบันการ
เงิน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ
ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2543. การวิจัยทางการวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป จรัสรุ่งรวีร. 2542. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า = Library as a Study Resource.
กรุงเทพฯ : ดันอ้อ 1999.
- ประภารัตน์ นววิภาพันธ์. 2540. “ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสิทธิ์. 2543. “ความรู้และทักษะในวิชาชีพและบทบาทของสมาคมวิชาชีพ.”
เอกสารประกอบการประชุมใหญ่สามัญและประชุมวิชาการประจำปีพุทธศักราช 2543
11-15 ธันวาคม 2543 ณ โรงแรมบางกอกพาเลซ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- มนัญญา ทองสีมา. 2548. “ความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารวมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.
- ลักขณา บำรุงชูเกียรติ. 2536. “บทบาทบรรณารักษ์ในทัศนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ.”
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสาร
นิเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วณิ ฐานปนวงศ์สานติ. 2543. การจัดและบริหารงานห้องสมุด = Organization and
Administration of Library. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ. 2544. พิมพ์ครั้งที่ 4. สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า = **Information for study skills and research**. นครปฐม : โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- ศุจิมาล สุภโสภาส. 2543. “การใช้และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดตลาดหลัก ทรัพย์สินแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมาน ลอยฟ้า. 2542. “ห้องสมุดในยุคดิจิทัล.” วิชาการ. 2(7) : 37-42.
- สมนึก คีรีโต. 2538. เปิดโลกอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดเคชั่น.
- สายฝน บุษบา. 2545. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการและสภาพการใช้สารนิเทศของนักศึกษาและอาจารย์ในสถาบันวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปทุมธานี : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สำนักหอสมุดกลาง. 2544. รายงานประจำปี สำนักหอสมุดกลาง 2544. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง.
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. 2538. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การสร้างความประทับใจในงานบริการสารนิเทศยุคใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุนี เลิศแสวงกิจและคณะ. 2546. ห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ = **Library and Information Literacy**. กรุงเทพฯ : วังอักษร.
- สุณีพร อมตพร. 2544. “ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรיתอง ศรีสะอาด. 2545. “แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544.” วารสารห้องสมุด. 46(2) : 3-7.
- สุรีย์ บุษงามงคล และคณะ. 2546. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง.
- อัมพร ปิ่นศรี. 2530. การจัดและบริหารงานห้องสมุด = **Library organization and administration**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุรารัตน์ วงศ์ศิลป์. 2544. “บทบาทของห้องสมุดในศตวรรษที่ 21.” วารสารวิชาการ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 4 : 95-100.
- เอี่ยมพร ทิศนประสิทธิ์ผล. 2542. สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Aseery, Saeed Saad S. 2001. "Factors impacting the availability of library use instruction services in university libraries in Saudi Arabia." Ph.D. Thesis, The Florida State University.
- Barden, Philip. 1997. "Training and development for library and information workers for the future a manifesto." *Asian Libraries*. 6(1/2) : 67-70.
- Chisenga, Justin. 1999. "A study of use of the internet among library professionals in Sub-Saharan Africa." *Internet Reference Service Quarterly*. 4(1) : 37-50.
- Clabo, Carrie Anna. 2002. "A study of the library use practices of high school students in three east Tennessee counties." Ed.D. Thesis, East Tennessee State University.
- Clougherty, Leoand Forys, John W. 1998. "The University of Iowa Libraries undergraduate user needs assessment." *College & Research Libraries*. 59(6) : 572-584.
- Ferguson, Anthony Walter. 2001. "The library and information needs of Chinese undergraduate Radio and Television University distance education students." Ed.D. Thesis, Columbia University Teachers College.
- Fidzani, B.T. 1998. "Information needs and information-seeking behavior of graduate students at the University of Botswana." *Dissertation Abstract International*. 47(7) : 329-340.
- Harwood, Nicola and Bydder, Jillene. 1998. "Student expectations of, and satisfaction with, the university Library." *The Journal of Academic Librarianship*. 24(2) : 161-171.
- Medicevilla, Cindy. 1999. "Professional Competencies for the Twenty-first Century : The CLA's Vision." *CSLA Journal*. 124(spring) : 25-27.
- Sreenivasulu, V. 2000. "The Role of a Digital Librarian in the Management of Digital Information Systems (DIS)." *The Electronic Library*. 18 : 12-20.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2548
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครุภัณฑ์
ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ด้านบุคลากร และด้านการบริการ
 - ตอนที่ 3 ความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง
ที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด ข้อมูล
ทั้งหมดจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ นำไปใช้เฉพาะในการวิจัย และไม่มีผลกระทบใดๆ
ต่อการใช้ห้องสมุดของท่าน

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวมณัญชยา ทองสิมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ท่านเป็นนักศึกษาสังกัด

☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์	☐ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
☐ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	☐ คณะเทคโนโลยีการเกษตร
☐ คณะวิทยาศาสตร์	☐ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
☐ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร	☐ วิทยาเขตชุมพร

2. ท่านเป็นสมาชิกสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังหรือไม่

☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
-------------------------------	----------------------------------

3. ความถี่ในการเข้าใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

☐ น้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์
☐ น้อยกว่า 2 ครั้ง/เดือน	☐ มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

4. ช่วงเวลาใดที่ท่านสะดวกมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ช่วงเช้า (08.30 – 12.00 น.)	☐ ช่วงกลางวัน (12.00 – 13.00 น.)
☐ ช่วงบ่าย (13.00 – 16.00 น.)	☐ ช่วงเย็น (16.00 – 19.45 น.)
☐ ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์	

5. การให้บริการในช่วงขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลาราชการตามปกติ ท่านมีความต้องการให้ห้องสมุดเปิดให้บริการถึงเวลาใด

☐ วันจันทร์ – วันศุกร์	ตั้งแต่เวลา 16.30 - 19.45 น.
วันเสาร์ – วันอาทิตย์	ตั้งแต่เวลา 09.00 - 16.00 น.
☐ วันจันทร์ – วันศุกร์	ตั้งแต่เวลา 16.30 - 21.00 น.
วันเสาร์ – วันอาทิตย์	ตั้งแต่เวลา 09.00 - 18.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ในช่วงเวลาสอบท่านมีความต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลา
ราชการเป็นกรณีพิเศษนานเท่าใด
- [] 1 สัปดาห์ [] 2 สัปดาห์
[] 3 สัปดาห์ [] 1 เดือน
7. ในช่วงเวลาสอบท่านมีความต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการนอกเวลา
ราชการเป็นกรณีพิเศษถึงเวลาใด
- [] วันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 – 22.00 น.
วันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 20.00 น.
[] วันจันทร์ – วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 - 24.00 น.
วันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 22.00 น.
8. เหตุผลในการมาใช้บริการที่สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- [] เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆ [] เพื่อการค้นคว้าข้อมูล
ที่มีในสำนักหอสมุดกลาง [] นันทนาการ เช่น บริการ
ฉายภาพยนตร์ เป็นต้น
[] เพื่อใช้เป็นที่ทำรายงาน [] นันทนาการ เช่น บริการ
และวิทยานิพนธ์ [] นักศึกษานานาชาติ เป็นต้น
[] เพื่อเยี่ยม – คิรินทร์พยาบาลนิเทศต่างๆ
[] อื่นๆ (โปรดระบุ)
9. ช่วงเวลาใดที่ท่านใช้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด (WebOPAC) หรือ
บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์
- [] เวลา 08.30 – 12.00 น. [] เวลา 12.00 – 16.00 น.
[] หลังเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป
10. ท่านเรียนรู้วิธีการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบังโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- [] การนำชมห้องสมุด [] การเรียนรู้ด้วยตนเอง
[] การอ่านจากเว็บไซต์ของห้องสมุด [] การเรียนรู้จากเพื่อนๆ แนะนำ
[] การแนะนำของบรรณารักษ์/ [] การอ่านคู่มือและแผ่นพับแนะนำ
นักเอกสารสนเทศ /เจ้าหน้าที่ห้องสมุด การใช้ห้องสมุด
[] อื่นๆ (โปรดระบุ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความต้องการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง 5,4,3,2, หรือ 1 ของระดับความต้องการในแต่ละด้านโดยพิจารณาจากความต้องการของท่านในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง โดยถือเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความต้องการมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านอาคารสถานที่					
1. การจัดบริเวณพื้นที่สำหรับการนั่งอ่านและค้นคว้า
2. การควบคุมอุณหภูมิ การระบายอากาศ ตลอดจนแสงสว่างภายในพื้นที่บริการชั้นหนึ่งเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้
3. การจัดวางชั้นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนตู้เก็บเอกสาร ให้อยู่ตำแหน่งที่สะดวกในการใช้บริการ
4. การจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ส่วนบริการต่างๆ ของห้องสมุดบริเวณทางเข้าด้านหน้าของอาคาร
5. การจัดพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ อย่างเป็นสัดส่วนเพื่อสะดวกแก่การใช้บริการ
6. การจัดพื้นที่บริการให้มีความเงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน
7. การจัดพื้นที่บริการให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. การจัดบริการห้องประชุมย่อยเพื่อการศึกษา คั่นคว่ำร่วมกันเป็นกลุ่ม
9. การจัดพื้นที่บริการส่วนยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ ต่างๆ ในรูปแบบ One Stop Service
10. การจัดพื้นที่บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า บริเวณชั้น 1 ของอาคารห้องสมุด
11. การจัดพื้นที่มุมเกมลับสมอง เช่น หมากล้อ้ม หมากรุก สแครบเบิ้ล
12. การจัดให้มีพื้นที่ที่สามารถพูดคุยหรือส่งเสียงดังได้ใน รูปแบบ Lounge หรือ Kids Zone
13. การจัดบริการห้องฉายภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงและ ส่งเสริมการเรียนรู้
14. การจัดพื้นที่สีเขียวภายในอาคารเพื่อสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้
15. การจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยโดยใช้ระบบ โทรทัศน์วงจรปิดบริเวณทางเข้า-ออก และพื้นที่ ให้บริการ
16. การจัดให้มีบริการตู้เอทีเอ็มภายในอาคาร
17. การจัดให้มีโรงอาหารบริเวณภายนอกอาคาร
18. การจัดพื้นที่บริการร้านขายหนังสือและเครื่องเขียน ภายนอกอาคาร
19. การจัดให้มีสวนหย่อม รวมทั้งที่นั่งอ่านภายนอก อาคาร
20. การจัดพื้นที่ลานกิจกรรม รวมทั้งบริการอาหารว่าง และเครื่องดื่มนอกอาคาร
21. การจัดพื้นที่ทางเท้าพร้อมหลังคาคลุมสำหรับผู้มาใช้ บริการห้องสมุด
22. การจัดพื้นที่บริการหรือทางลาดสำหรับคนพิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านครุภัณฑ์					
1. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศจากฐานข้อมูล WebOPAC
2. การจัดให้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์
3. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ตในชั้นต่างๆ ของอาคาร
4. การจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ตรวมกันเป็นห้อง
5. การเพิ่มจุดบริการ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งอ่านส่วนบุคคล
6. การเพิ่มจุดบริการ โซฟานั่งอ่านและฟังเพลง
7. การจัดทำป้ายนิเทศ/ป้ายประชาสัมพันธ์ภายใน ห้องสมุดอย่างทั่วถึง
8. การเพิ่มจำนวนของเครื่องถ่ายเอกสารในการให้ บริการ
9. การเพิ่มจุดบริการเครื่องถ่ายเอกสารภายนอกอาคาร
10. การจัดบริการตู้ Kiosk แนะนำการให้บริการของ ห้องสมุดในแต่ละชั้นของอาคาร
11. การจัดบริการตู้สื่อออกเกอร์เก็บสัมภาระสำหรับ ผู้มาใช้บริการ
ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด					
1. การจัดเรียงหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ให้เป็นสัดส่วนอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การใช้ บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. การจัดให้มีบริการวารสารวิชาการภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การ ใช้บริการ
3. การจัดให้มีบริการหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกแก่การ ใช้บริการ
4. การจัดให้มีบริการสิ่งพิมพ์ประเภทบันเทิงเพื่อ คลายเครียด เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น
5. การจัดให้มีบริการ ไลบรารีสนเทศ เช่น วิกิทัศน์ ซีดี-มัลติมีเดีย บริเวณชั้น 1 ของสำนักหอสมุดกลาง
6. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์
7. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์
8. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลปริญญานิพนธ์/ วิทยานิพนธ์ฉบับเต็มแบบออนไลน์
9. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลข่าวออนไลน์
10. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลกฤตภาคออนไลน์
11. การจัดให้มีบริการฐานข้อมูลบรรณนิทัศน์หนังสือ ใหม่ออนไลน์
12. การให้บริการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศ ต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลออนไลน์ ไลบรารีสนเทศ เพื่อให้ผู้ใช้บริการ ได้รับทราบข้อมูล อย่างสม่ำเสมอ
13. การจัดให้มีบริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดผ่านทางเว็บไซต์สำนักหอสมุดกลาง
14. การจัดให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ จัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
15. การจัดให้มีร้านจำหน่ายหนังสือ (Book Fair) ปีละ 2 ครั้ง					
ด้านบุคลากร					
1. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความสามารถในการ ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในส่วนบริการต่างๆ ของ ห้องสมุด.....					
2. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีความตรงต่อเวลาในการ ให้บริการ.....					
3. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีกิริยาจาสุภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ					
4. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดมีจิตบริการ (Service mind) ในการให้บริการ					
5. การจัดให้บุคลากรห้องสมุดสามารถแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ได้อย่างทั่วถึง					
6. การจัดให้บุคลากรเขานป้ายชื่อในขณะที่ปฏิบัติงาน					
ด้านการบริการ					
1. การให้มีการขยายเวลาเปิดบริการเพิ่มมากขึ้น จากปัจจุบัน					
2. การให้บริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์/โสตทัศนวัสดุในระบบ อัตโนมัติด้วยตนเอง (RFID)					
3. การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าข้อมูล ...					
4. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดผ่าน WebOPAC					
5. การให้บริการแนะนำสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์					
6. การให้บริการแนะนำสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดกลาง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7. การให้บริการปริญญาานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์
8. การให้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม (Full Text) แบบออนไลน์.....
9. การให้บริการแนะนำสืบค้นวารสารออนไลน์
10. การให้บริการสืบค้นสารสนเทศในรูปแบบ Internet Café
11. การให้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไร้สาย (Wireless LAN)
12. การให้บริการจองทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดด้วยตนเองผ่าน WebOPAC
13. การให้บริการยืมหนังสือต่อด้วยตนเอง (Self-Renew) ผ่าน WebOPAC
14. การให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด
15. การให้บริการข่าวสารที่น่าสนใจ
16. การให้บริการจัดแสดงหนังสือใหม่ประจำเดือน
17. การให้บริการจัดนิทรรศการหนังสือเนื่องในวันสำคัญ
18. การให้บริการเอกสาร แผ่นพับแนะนำการให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด
19. การให้บริการนำชมห้องสมุด
20. การให้บริการหอเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 4
21. การให้บริการหอจดหมายเหตุพระจอมเกล้า
22. การให้บริการถ่ายเอกสารด้วยตนเอง
23. การให้บริการสมัครสมาชิกอัตโนมัติสำหรับนักศึกษาเข้าใหม่
24. การให้บริการต่ออายุสมาชิกห้องสมุดโดยอัตโนมัติ
25. การจัดให้บริการระเบียบยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศเหมือนกันทุกห้องสมุดของสถาบันฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของผู้ใช้บริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26. การจัดให้บริการบัตรสมาชิกห้องสมุดใบเดียว สามารถยืม-คืนได้ทุกห้องสมุดของสถาบันฯ
27. การให้บริการทวงหนังสือเกินกำหนดส่งผ่านทาง E-mail ของผู้ให้บริการ
28. การให้บริการในรูปแบบ Mobile Library เช่น บริการ Self Renew /บริการ Self Hold /บริการสืบค้น สารสนเทศห้องสมุดผ่านโทรศัพท์มือถือ
29. การให้บริการรับคืนหนังสือตามจุดบริการของ ห้องสมุดคณะต่างๆ ตลอด 24 ชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง โปรดแสดงความต้องการอื่นๆ ในการใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นอกเหนือจากคำถามที่ได้ถามมาแล้วในหัวข้อ
ต่อไปนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

.....
.....
.....
.....

2. ด้านครุภัณฑ์

.....
.....
.....
.....

3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด

.....
.....
.....
.....

4. ด้านบุคลากร

.....
.....
.....
.....

5. ด้านการบริการ

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ดูเห็นหน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้